

COĞRAFI İŞARETLERİN VE GELENEKSEL ÖZELLİKLİ ÜRÜN ADLARININ KORUNMASI HAKKINDA KANUN TASARISI TASLAĞI

BİRİNCİ KISIM

Genel hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar, Korumadan Yararlanacak Kişiler ve Uluslararası Anlaşmalar

Amaç ve kapsam

Madde 1- (1) Bu Kanun, Türkiye’de yöresel veya geleneksel karaktere sahip ürünlerin teşviki ve üretimin çeşitlendirilmesi yoluyla ürünlerin piyasa değerlerinin artırılarak, bölgesel, kırsal ekonomilerin güçlendirilmesine katkı sağlamak; üretim metodunda ve kaynakta garanti sunulmak suretiyle tüketicilerin yüksek kalitede ürünlere erişimini kolaylaştırmak ve adil ticaretin sağlanması amacıyla; doğal ve beşerî unsurların bir araya gelmesi sonucu tarım, maden, el sanatları ve benzeri alanlarda ortaya çıkan ve bu Kanunda yer alan tanımlara ve koşullara uygun her türlü ürünün coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adıyla korunmasına ilişkin kuralları ve şartları kapsar.

(2) Bu Kanun kapsamında coğrafi işaretlere ve geleneksel özellikli ürün adlarına sağlanan koruma, hak sahiplerinin diğer kanunlarla getirilen korumalardan yararlanmalarına engel teşkil etmez.

Tanımlar

Madde 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Coğrafi işaret: Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kökeninin bulunduğu bir bölge, coğrafi sınırları belirlenmiş özel bir yöre veya istisnai durumlarda bir ülke adı ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren menşe ad ve mahreç işaretlerini,

b) Menşe adı: Coğrafi sınırları belirlenmiş özel bir yöre, bir bölge veya istisnai durumlarda bir ülkeden kaynaklanmış olan; nitelik veya özelliklerinin tamamını yahut bunlardan esaslı olanlarını söz konusu coğrafi alana özgü doğal ve beşerî faktörlerden alan; üretimi, işlenmesi ve hazırlanması bu coğrafi alanda yapılan ürünlerin söz konusu bölge, coğrafi sınırları belirlenmiş özel bir yöre veya istisnai durumlarda ülke adıyla anılan isimlerini; yahut belirli bir bölge, yer veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklandığı ve menşe adlar için belirtilen diğer koşulları sağladığı halde, adında coğrafi bir ibare yer almayan ürünlerin geleneksel olarak kullanılan güncel dilde yerleşmiş adlarını,

c) Mahreç işareti: Coğrafi sınırları belirlenmiş özel bir yöre, bir bölge veya istisnai durumlarda bir ülkeden kaynaklanan ve coğrafi bir yer adı içersin ya da içermesin, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kaynaklandığı coğrafya ile özdeşleşmiş olan; üretimi, işlenmesi veya hazırlanması işlemlerinden en az biri yahut bunlarla ilgili olarak kullanılagelen üretim metodları itibarıyla söz konusu coğrafi alanda meydana getirilmiş ürünlerin adlarını,

ç) Geleneksel özellik: Bir ürünün bizzat geleneksel özelliğini tanımlamak için hazırlanmış olan kanuni standartlar hariç olmak üzere, kural olarak standardizasyon kurumlarınca veya kanunlarca ürün terkiibine ilişkin olarak önceden tayin edilmiş standart bir formül yahut standart bir üretim metodu ile sınırlandırılmayacak olan; aynı zamanda ürünün

sunuş Şeklinin ayırıcı bir özellik olarak değerlendirilmediği; bir ürünü aynı kategorideki benzer ürünlerden açıkça ayıran özel karakter veya karakterler grubunu,

d) Geleneksel  zellikli  r n: Geleneksel hammaddeler kullanılarak üretilen veya geleneksel bir terkip ya da doğrudan doğruya geleneksel bir üretim biçimi ile karakterize edilen; yahut doğrudan geleneksel bir üretim biçimine dayanmamakla birlikte, böyle bir üretim tarzını yansıtan işlemlerden geçirilmiş olması nedeniyle aynı kategorideki benzer ürünlerden açıkça ayrılabilen ürünü,

e) Geleneksel  zellikli ürün adı: Menēe ad veya mahreç işareti tanımına girmeyen, geleneksel ve ürünle ilgili mevzuatla uyumlu,  zg n ya da ürünün geleneksel özelliğini ifade edebilen ve diğer isimlerden açıkça ayırt edilebilen, ifade ettiği özellik itibarıyla ürün tarifnamesine uygun ve tüketiciyi yanıltıcı niteliği bulunmayan geleneksel özellikli ürün adlarını,

f) Tür adı haline gelmiş isimler: Diğer özelliklerinden dolayı menēe ad, mahreç işareti veya geleneksel özellikli ürün adı tanımına uygun olsa dahi, adın kaynaklandığı yöre, alan, bölge veya t keticilediği coğrafya itibarıyla bir ürün çeşidinin genel adlandırması haline gelmiş olan adları,

g)  retici: Tarım  r nleri, el sanatları ve sanayi ürünlerini üreten veya işleyen, madenleri ve doğal ürünleri imal eden, ıslah eden veya üretilen imal edilen yahut ıslah edilen bu ürünlere adını, ticari markasını veya ayırt edici işaretini koymak suretiyle kendini üretici olarak tanıtan gerçek veya tüzel kişi; üretici tarafından yetkilendirilen temsilciyi; ayrıca ürünün tedarik zincirinde yer alan ve faaliyetleri itibarıyla bu Kanunla tescil altına alınmiş olan ürün özelliklerini etkileyen gerçek veya tüzel kişi,

ę) Grup: Yasal oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birliği,

h) Markalama: Tescili talep edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının, ürün üzerinde tescilli bir marka ile birlikte kullanılması,

ı) Etiketleme: Başvuru sahibi tarafından özel olarak hazırlanan ve üzerinde kullanılacağı ürünün cins, kalite, üretim yeri, üretim miktarı, üretim tarihi ve benzeri özelliklerini belirten etiketlerin üretim sayısı kadar basılarak başvuru sahibi veya denetim organı tarafından ilgili üretici ile kullanıcılara verilmesini ve tescili talep edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının bu etiket üzerinde kullanımını,

i) Amblem: Kullanılan menēe ad, mahreç işareti veya geleneksel özellikli ürün adlarının bu Kanun hükümlerine uygun olarak tescil edilmiş olduğunu belirten ve Enstitü tarafından oluşturulan; tescilli adla birlikte ürün veya ambalajı üzerinde yahut ürünün niteliği gereği ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda ise Yönetmelikte  ng r len esaslar dahilinde hak sahibi kullanıcılar tarafından işletmede kolayca görülebilecek bir Şekilde asılan ve kullanılması zorunlu olmayan işareti,

j) Vekil: Bu Kanunda belirtilen haklarla ilgili konularda, ilgili kişileri Enstitü nezdinde temsil eden gerçek veya tüzel kişi marka vekilini,

k) Sicil: Kayıt ortamının türündeki ayrıcalığa bakılmaksızın, coğrafi işaretler ve geleneksel özellikli ürün adlarına ilişkin tüm tescil bilgilerinin ve tescil olunan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı ile ilgili olarak sonradan meydana gelen bütün değişikliklerin kaydedildiği Coğrafi Işaretler ve Geleneksel  zellikli  r n Adları Sicilini,

l) Tebliğ: 6 /11/ 2003 tarih ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi ile 25 inci maddesine göre Türk Patent Enstitüsünce uygulanacak olan ücret tarifesine ilişkin tebliği,

m) Paris Sözleşmesi: Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20/3/1883 tarihli Uluslararası Sözleşme ile Türkiye tarafından onaylanmış değişikliklerini,

n) Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması: 26/1/1995 tarih ve 4067 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 31/12/1994 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere onaylanması Bakanlar Kurulunun 3/2/1995 tarih ve 95/6525 sayılı kararı ile kararlaştırılan anlaşmayı,

o) TRIPS: Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasının mütemmim cüzünü teşkil ederek tüm üyeleri bağlayan ve bu anlaşmanın 1/C numaralı eki olan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını,

ö) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu: Enstitünün almış olduğu kararlara karşı yapılacak itirazları inceleyen ve Enstitü bazında nihai kararı veren kurulu,

p) Enstitü: Türk Patent Enstitüsünü,

r) İhtisas Mahkemesi: Fikri ve sınai haklar hukuk ve fikri ve sınai haklar ceza mahkemesini,

s) Ücret: Tebliğde belirtilen ilgili ücretin, bu ücretin katma değer vergisinin ve varsa harcının toplamını ifade eder.

Korumadan yararlanacak kişiler

Madde 3- (1) Bu Kanun ile sağlanan korumadan; aşağıdaki niteliklerden en az birine sahip gerçek veya tüzel kişiler yararlanır;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları,

b) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikâmetgahı olan veya yönetim merkezi bulunan ya da sınai veya ticari faaliyette bulunanlar,

c) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip olanlar,

ç) Karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti uyuşundaki kişilere kanunen veya fiilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı koruması tanıyan devletlerin uyuşunda olanlar.

Uluslararası anlaşmaların öncelikle uygulanması

Madde 4- (1) Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşmaların hükümlerinin başvuru sahipleri bakımından bu Kanun hükümlerinden daha elverişli olması halinde, bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen kişiler, daha elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Korumanın Elde Edilmesi, Korumanın Kapsamı, Koruma Dışı Haller

Korumanın elde edilmesi

Madde 5- (1) Bu Kanun ile sağlanan coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı koruması tescil yoluyla elde edilir.

Korumanın kapsamı

Madde 6- (1) Bu Kanuna göre tescil edilen adlara sağlanan korumanın kapsamına, coğrafi sınırları belirlenmiş özel bir yöre, bir bölge veya bir ülkeden kaynaklanmış olan ve belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla kaynaklandığı coğrafya ile özdeşleştirilen edilen yahut bu özelliklerini doğrudan kaynaklandığı coğrafi alana özgü doğal ve beşerî etkenlerden alan; üretimi, işlenmesi ve hazırlanması işlemlerinin tamamı yahut bunlardan en az birisi söz konusu coğrafi alanda gerçekleştirilen ürünlerin, bir yer, bölge veya nadiren bir ülke adını doğrudan içersin ya da içermesin, coğrafi bir yere işaret eden adları ile,

kaynaklandığı sınırları belirgin bir coğrafya olmamakla birlikte geleneksel özellik arz eden ürünlere ait adlar girer.

Koruma dışı haller

Madde 7- (1) Aşağıda sayılanlar menşe ad veya mahreç işareti olarak tescil edilmez ve bu Kanun kapsamında korunmaz:

- a) 2 nci maddede yer alan menşe ad veya mahreç işaret tanımlarına uymayan adlar,
- b) 2 nci maddede tanımlandığı şekliyle tür adı haline gelmiş ürün isimleri,
- c) İnsani tüketim amacıyla kullanılan nihai ürünlerde hammadde vazifesi gören bitki veya hayvanlara ait olup da, üretime işlenmeye ve diğer işlemlerden geçirilmeye müsait bulunan ürünlerin adlarının içinde hammadde ismi olarak yer alan ibareler hariç, başlı başına bir bitkinin tür özelliklerini veya bir hayvanın ırk özelliklerini ifade eden adlandırmalar,
- ç) Kamu düzeni ve genel ahlaka aykırı adlar,
- d) 3 üncü madde kapsamındaki devletlerde korunmayan veya koruması sona eren yahut kullanılmayan adlar,
- e) Ürünün kaynaklandığı bölge ya da yer adını eksiksiz ve tam olarak içerse dahi, tüketicide eşesli olarak adlandırılmakta olan bir başka bölgeden kaynaklandığı izlenimini uyandıran veya uygulamada, tüketiciyi yanıltacak ve ekonomik getiri ve ün bakımından haksız avantaj sağlayacak biçimde, önceden tescilli bir isimle fonetik açıdan yeterli ayırım göstermeyen adlar,

(2) Aşağıda sayılanlar geleneksel özellikli ürün adı olarak tescil edilmez ve bu Kanun kapsamında korunmaz:

- a) 2 nci maddede yer alan geleneksel özellikli ürünlerle ilgili tanımlara uymayan adlar,
- b) Geleneksel özelliğini sadece ürünün coğrafi kaynağından veya yöresinden alan ürünlere ait adlar,
- c) Özellikleri sadece teknolojik bir yeniliğin uygulanmasıyla oluşan ürünlere ait adlandırmalar,
- ç) Ürünün özel karakterini ifade etmekle birlikte bir takım ürünler için zaten kullanılan ve bu ürünlerin genel doğasına dair adlandırmalar,
- d) Yansıttığı özelliklerinden biri ürün tarifnamesine veya tüketici beklentilerine uygun olmayan, tüketiciyi yanıltacak mahiyetteki adlandırmalar,
- e) Kamu düzeni ve genel ahlaka aykırı adlar,
- f) 3 üncü madde kapsamındaki devletlerde korunmayan veya koruması sona eren yahut kullanılmayan adlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hak Sahibi, Hakkın Kapsamı ve Sınırlandırıldığı Durumlar

Hak sahibi

Madde 8- (1) Tescil edilen coğrafi işaretler veya geleneksel özellikli ürün adları üzerinde bu Kanundan doğan haklar inhisari nitelikte olmayıp, başvuru sahipleriyle birlikte, tescille garanti altına alınmış tarifname şartlarını sağlayan üreticiler de kullanım hakkını haizdirler.

Hakkın kapsamı

Madde 9- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün başvurusunda bulunarak bunları tescil ettirenler ile tescil edilmiş coğrafi işareti veya geleneksel özellikli ürün adını 8 inci madde uyarınca kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişilerin aşağıda sayılanları yapmasını önleme hakkına sahiptir:

a) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı ile garanti edilen ürün özelliklerini taşımadığı halde tescilli ürün adının aynı olan bir adın kullanılması suretiyle ürünün ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımını veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak tescilli adın, ticari amaçlı olarak doğrudan doğruya veya çağrışım yapabilecek şekilde dolaylı kullanımını,

b) Ürünün gerçek menşei/niteliğini belirten açıklamalar yahut 'stilinde', 'tarzında', 'tipinde', 'türünde', 'yöntemiyle', 'orada üretildiği biçimde' gibi terimler içerse veya başka bir dile tercüme edilmiş olsa dahi, tescilli coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının, tescil edilen özellikleri taşımayan ancak bu ürünün taklidi veya çağrışım yapacak şekilde benzeri olan bir ürün üzerindeki yanıltıcı kullanımını,

c) Tescilli ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında, veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşeiine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesini.

Hakkın Sınırlandırıldığı Durumlar

Madde 10- (1) Hak sahiplerinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar vermemek ya da tescilli ürün adının itibarını zedelememek koşuluyla, aşağıdaki fiiller coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakların kapsamı dışında kalır:

- a) Ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller,
- b) Tescile konu ürüne ilişkin deney amaçlı fiiller,
- c) Eğitim ve öğretim kurumlarında öğretim maksadıyla ve doğrudan veya dolaylı kar amacı gütmeksizin tescilli ürünlerin kullanılması, temsili veya çoğaltılmasına yönelik fiiller,
- ç) Coğrafi işaretin ya da geleneksel özellikli ürün adının içinde yer alan ve ürünün türünü belirten adların; tür adlarının kullanımı.

İKİNCİ KISIM

Tescil, İtiraz, Değişiklikler, Düzeltmeler ve Hukuki İşlemler

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve Şartları

Tescil mercii

Madde 11- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarının tescili için yetkili merci Türk Patent Enstitüsüdür. Tescil başvuruları Türk Patent Enstitüsüne veya onun yetkili kıldığı makama yapılır.

Başvuru hakkı

Madde 12- (1) Aşağıda belirtilen gerçek ve tüzel kişiler ile gruplardan, bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen şartları haiz bulunanlar, doğrudan doğruya veya vekilleri aracılığıyla başvuruda bulunma hakkına sahiptir:

- a) Yasal oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın 2 nci maddenin (ğ) bendi uyarınca ürünün üreticisinden oluşan birlik yahut gruplar,
- b) Ürünün yalnızca tek bir üreticisi olduğunun ispatı halinde ise, 2 nci maddenin (g) bendi uyarınca ürünün üreticisi sayılan gerçek veya tüzel kişiler,
- c) Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili bulunan dernekler,

ç) Ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi yöre ile ilgili kamu kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.

Başvuru şartları

Madde 13- (1) Bir menşe ad veya mahreç işareti tescili için aşağıda belirtilen bilgi ve belgelerle başvuruda bulunmak şarttır:

a) Tescil talebi ile birlikte başvuru sahibinin kimlik bilgilerini ve 12 nci maddede belirtilen başvuru gruplarından hangisine dahil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren, Yönetmelikte belirtilen şekle uygun olarak hazırlanmış başvuru dilekçesi,

b) Başvuru sahibinin üreticilerden oluşan bir grup olması halinde; başvuru sahipleri gerçek kişi ise ad ve soyadlarının, tüzel kişi ise ticaret unvanlarının, başvuru sahiplerinin adreslerinin, kullanılması öngörülen coğrafi işaretin menşe adı mı yoksa mahreç işareti olarak mı kullanılacağına, markalama ve etiketleme şekillerinden hangisinin kullanılacağı anlamına gelmek üzere coğrafi işaretin ürün üzerindeki kullanım biçiminin gerekçe ve ayrıntılarıyla açıklandığı bilgi ve belgeler ve başvurunun vekil aracılığıyla yapılması halinde usulüne uygun biçimde hazırlanmış vekâletname,

c) Kullanım biçimi olarak etiketleme yönteminin seçilmesi halinde 2 nci maddenin (1) bendinde belirtilen ve ayrıntıları Yönetmelikte düzenlenen özelliklere sahip olarak hazırlanmış etiket örneği,

ç) Başvuru sahibinin tek bir gerçek veya tüzel kişi olduğu durumlarda, söz konusu ürünün tek üreticisi olduğunu ispatlayan bilgi ve belgeler,

d) İlgili ürünün, tescili istenen menşe ad veya mahreç işaretini içeren adı,

e) Nihai ürün içeriğinde yer alan hammadde listesi ile birlikte, varsa ürünün fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik özellikleri ile insan bünyesi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini açıklayıcı teknik bilgi ve belgeleri içeren ürün tanımı,

f) Ürünün kaynaklandığı coğrafi yöreyi tanımlayan, yöredeki toprak, jeolojik ortam, iklim ve topografyanın farklılaşma derecesini, ürünün yöre sınırlarının değişmesiyle ne gibi farklılıklar gösterdiğini kanıtlamak suretiyle ürünün sınırlarını tayin eden belge ve bilgiler ile tescil başvurusunun bir menşe ad için yapılması halinde de, söz konusu hammaddelerin sadece belirli bir bölgeden elde edilmesini zorunlu kılan özel koşulların varolup olmadığına ilişkin kanıtlayıcı nitelikte belge ve bilgiler ile hammadde tedarikine ilişkin varsa coğrafi kısıtlar,

g) Üretim metoduna, ve varsa, söz konusu ürünün karakteristiği haline gelmiş yerel üretim teknikleri ile usul ve adetlere; ürünün kaynaklandığı yörede ambalajlanmasının şart koşulduğu durumlarda ambalajlamanın söz konusu coğrafi yörede yapılmasını zorunlu kılan nedenlere ilişkin bilgi ve belgeler,

ğ) 2 nci madde hükümleri kapsamında coğrafi işaret tesciline konu olan ürünün niteliğinin, ününün veya diğer özelliklerinin söz konusu coğrafi alan ile bağlantısını kanıtlayıcı teknik bilgi ve belgeler,

h) Ürünün söz konusu coğrafi alandaki tarihsel geçmişine ilişkin bilgi ve belgeler,

ı) 23 üncü madde hükümlerine uygun olarak denetleme usul ve esaslarını ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler,

i) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin belge veya on-line banka kaydı.

(2) Geleneksel özellikli bir ürünün tescili için aşağıda belirtilen bilgi ve belgelerle başvuruda bulunmak şarttır:

a) Tescil talebi ile birlikte başvuru sahibinin kimlik bilgilerini ve başvuru sahibinin 12 nci maddede belirtilen başvuru gruplarından hangisine dahil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren ve Yönetmelikte belirtilen şekle uygun olarak hazırlanmış başvuru dilekçesi,

b) Grubu oluşturan başvuru sahipleri gerçek kişi ise ad ve soyadlarının, tüzel kişi ise ticaret unvanlarının, başvuru sahiplerinin adreslerinin, yazışma adresinin, geleneksel özellikli ürün adının, markalama, etiketleme şekillerinden hangisinin kullanılacağı anlamına gelmek üzere bu adın ürün üzerindeki kullanım biçiminin gerekçe ve ayrıntılarıyla açıklandığı bilgi ve belgeler ve başvurunun vekil aracılığıyla yapılması halinde usulüne uygun biçimde hazırlanmış vekâletname,

c) Kullanım biçimi olarak etiketleme yönteminin seçilmesi halinde 2 nci maddenin (1) bendinde belirtilen ve ayrıntıları Yönetmelikte düzenlenen özelliklere sahip olarak hazırlanmış etiket örneği,

ç) Geleneksel özellikli ürünün adı tercüme edilebilen bir ibare ise diğer dillerdeki noter tasdikli tercümesi,

d) Ürün içeriğinde yer alan hammadde ve diğer girdilerin özellikleriyle birlikte ürün karakteristiğine işaret eden ürün hazırlama tekniklerinin de açıklandığı üretim metodunun tanımı,

e) 2 nci maddede yer alan tanımlar ve 7 nci maddede yer alan kapsam dışı haller de dikkate alınarak, geleneksel özelliğin değerlendirilmesine imkan veren bilgi ve belgeler,

f) Ürünün, geleneksel özelliği ile ilişkili olmak kaydıyla, fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik özellikleri ile insan bünyesi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini açıklayıcı teknik bilgi ve belgeler,

g) Ürüne ait geleneksel özelliğin muhafazasını sağlayacak asgari koşullar ve 23 üncü madde hükümlerine uygun olarak bu koşulları sağlayacak denetim usul ve esaslarını ayrıntılı olarak açıklayan bilgi,

ğ) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin belge veya on-line banka kaydı.

İKİNCİ BÖLÜM **Tescil Usulü ve İtiraz**

İnceleme

Madde 14- (1) Enstitü, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusunun bu Kanunda ve uygulama yönetmeliğinde belirtilen şartlara uygunluğunu inceler ve 2 nci madde yönünden konusu; 6 ncı ve 7 nci maddeler yönünden kapsamı coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı tanımına uygun olmayan veya 12 nci ve 13 üncü maddelerde belirtilen başvuru hakkı ile başvuru koşullarını taşımayan tescil taleplerini gerekçeli olarak geri çevirir.

(2) Uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak kaydıyla başka ülke kaynaklı bir ürünü konu alan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvuruları yalnızca;

a) Kaynak ülke tescilinde bu maddede belirtilen koşullar aranmakta ise,

b) 23 üncü maddede belirtilen denetim imkanları varsa,

c) Kaynak ülke, Türkiye'den yapılacak coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescili başvurularına eşit bir koruma getiriyorsa,

d) Başvuruya konu coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı kaynak ülkede ya da dahil olduğu uluslararası topluluk tarafından korunuyor ve tescilli ise,

Enstitü tarafından incelenerek, bu Kanun hükümleri uygulanır.

(3) Tescil talebinin başka bir ülkede korunan bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına ilişkin bulunması ve tescili istenilen ürün adının Türkiye'de korunan bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı ile aynı olması halinde, tescil, bölgesel ve geleneksel kullanım ve karıştırılma riski göz önüne alınarak yapılır. Bu tür coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarının kullanımına, sadece üretildiği kaynak ülkenin açık ve görülebilir bir şekilde etikette belirtilmesi halinde izin verilir.

(4) İnceleme sırasında, Enstitü gerektiğinde başvuru ile ilgili teknik bilgilerin kanıtlanması için başvurunun bu konuda uzman bir veya birden fazla kamu kuruluşu veya üniversite veya tarafsız özel kuruluş tarafından incelenmesini talep edebilir. Bu durumda ilgili kurum veya kuruluşa ödenecek inceleme ücreti ile başvuruların inceleme için ilgili kuruluşa gönderilmesi ücreti başvuru sahibi tarafından Enstitüye ödenir.

Eksiklerin giderilmesi

Madde 15- (1)Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin belge veya on-line banka kaydı ile başvuru dilekçesinde başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgiler hariç, bir başvuruda, 14 üncü maddede yer alan şartların yerine getirilmediği tespit edilirse, Enstitü başvuru sahibine bildirimde bulunarak söz konusu eksikliklerin giderilmesi için üç ay süre verir.

(2) Bu maddenin birinci fıkra hükmü uyarınca belirlenen eksiklerin bu Kanun hükümlerine göre ve süresi içinde giderilmemesi durumunda, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusu reddedilir.

(3) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin on-line banka kaydı da dahil olmak üzere belge veya başvuru dilekçesinde başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgilerin bulunmaması halinde ise başvuru yapılmamış sayılır. Bu durumda, tescil başvurusunun yapılmamış sayılmasına ilişkin karar Enstitünün nihai kararı olup, 17 nci madde kapsamında itiraza açık değildir.

(4) Başvuru ücretinin, 52 nci madde hükümlerine göre posta hizmetlerinden kaynaklanan bir aksaklık nedeniyle ödenmemiş olduğunun veya ödenmiş olup da Enstitüye ulaşmadığının kanıtlanması halinde ise üçüncü fıkra hükmü uygulanmaz. Bu durumda başvuru tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ve 14 üncü maddede yer alan diğer inceleme konularının yerine getirilip getirilmediğine bakılarak Enstitüce yeniden bir karar alınır.

Başvurunun yayımlanması

Madde 16- (1) Enstitüce 14 üncü ve 15 inci madde hükümlerine göre incelenerek uygun bulunan başvurular Enstitü tarafından Resmî Gazetede yayımlattırılır. Başvurunun Resmî Gazete ilanına ek olarak ayrıca, başvurunun Resmî Gazetede ilan edildiğine ilişkin bir bilgi ilanı, yurt çapında dağıtımı olan en yüksek tirajlı günlük gazetelerden ikisinde Basın İlan Kurumu aracılığıyla yayımlatılır. Yayıma ilişkin her türlü masraf başvuru sahiplerince karşılanır.

(2) İkinci fıkra uyarınca yayımlatılacak ilanlarda, Basın İlan Kurumuna Enstitü tarafından gönderilecek iş emirlerinin ve ilan kopyalarının 2/1/1961 tarih ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun ve bu Kanuna dayanan Yönetmelik uyarınca belirlenen usul, esas ve süreler dahilinde verilmesi zorunlu olup, Basın İlan mevzuatınca belirlenen bu usullere aykırı hareket edilmesi nedeniyle yayın işinin gecikmesi veya herhangi bir mali külfet doğması ya da bu Kanuna aykırı bir durum ortaya çıkması halinde, bundan Enstitü sorumlu olur.

(3) Günlük gazetelerdeki duyuru başvurunun Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren yirmi günlük süre içerisinde yapılır. Bu sürenin aşılması halinde, eğer gecikme başvuru sahibinin yayım masraflarını karşılamamasından kaynaklanıyorsa, başvuru geri çekilmiş sayılır.

(4) Gecikmenin Basın İlan Kurumunun, Enstitünün veya ilanın yayımlatılacağı mevkenin kanunlarla belirlenen usul ve esaslara aykırılık oluşturan açık bir hatasından kaynaklanması durumunda ise, ilan işlemlerine kalındığı yerden devam edilir ve gecikmeden kaynaklanan mali külfet ilgili mevzuatı uyarınca sorumlu kurum veya kuruluşlar tarafından karşılanır. Kurumlar arası resmî yazışmalar nedeniyle meydana gelen olağan gecikmeler bunun dışındadır.

(5) Menşe ad ve mahreç işaretlerinin yayımında, başvuru sahibinin kimlik bilgileri; menşe ad veya mahreç işaretinin üzerinde kullanılacağı ürünün adı; ürünün tescil edilen menşe ad veya mahreç işaretini içeren adı; menşe ad olarak mı yoksa mahreç işareti olarak mı tescil edildiğine ilişkin bilgi; ürünün kaynaklandığı coğrafi yörenin sınırları; ürün içeriğinde yer alan hammadde listesi ile birlikte, varsa ürünün fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik özellikleri ile insan bünyesi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini açıklayıcı teknik bilgileri içeren ürün tanımı; üretim metoduna, ve varsa söz konusu ürünün karakteristiği haline gelmiş yerel üretim teknikleri ile usul ve adetlere; ürünün kaynaklandığı yörede ambalajlanmasının şart koşulduğu durumlarda ambalajlamanın söz konusu coğrafi yörede yapılmasını zorunlu kılan nedenlere ilişkin özet bilgiler; ürünün niteliğinin, ününün veya diğer özelliklerinin kaynaklandığı coğrafi yöre ile bağlantısını ortaya koyan ve ürünün söz konusu coğrafi alandaki tarihsel geçmişine ilişkin bilgiler; coğrafi işaretin ürün üzerindeki kullanım biçimi ve buna ilişkin ayrıntılar ile denetim usul ve esaslarına ilişkin bilgiler yer alır.

(6) Geleneksel özellikli ürün adlarının yayımında, başvuru sahibinin kimlik bilgileri; tescile konu adın üzerinde kullanılacağı ürünün adı; geleneksel özellikli ürünün tescil edilen adı; ürün içeriğinde yer alan hammadde ve diğer girdilerin özellikleriyle birlikte ürün karakteristiğine işaret eden hazırlama tekniklerinin de açıklandığı üretim metodunun tanımı; ürünün, geleneksel özelliği ile ilişkili olmak kaydıyla, fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik özellikleri ile insan bünyesi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini açıklayıcı teknik bilgiler; geleneksel özellikli ürün adının ürün üzerindeki kullanım biçimi ve buna ilişkin ayrıntılar; geleneksel özelliğin muhafazasını sağlayacak asgari koşullar ile bu koşulları sağlayan denetim usul ve esaslarına ilişkin bilgiler yer alır.

İtiraz

Madde 17- (1) Bu Kanunun 15 inci maddesi çerçevesinde Enstitü tarafından reddedilen başvurularla ilgili olarak başvuru sahibi itirazda bulunabilir. İtiraz, kararın bildiriminden itibaren iki ay içerisinde yazılı olarak Enstitüye yapılır.

(2) Ayrıca Bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yayımlanmış coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvuruları ile ilgili olarak, üçüncü kişiler, tescil talebinin 3, 6, 7, 12 ve 13 üncü maddelere uygun olmadığı iddiasıyla veya önceki tarihli herhangi bir hak sahibinin öncelik itirazıyla ve gerekçelerini açıkça belirtmek koşuluyla, başvurunun Resmî Gazetede yayım tarihinden itibaren altı ay içinde Enstitü nezdinde itirazda bulunabilir. Bu durumda Enstitü, ek delillerin sunulmasını itiraz sahibinden isteyebilir. Ek delille ilgili talebin itiraz sahibine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içerisinde istenilen ek delillerin verilmemesi halinde itiraz mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(3) İkinci fıkra kapsamında yapılan itiraz ve gerekçeleri, kendi görüşlerini açıklayabilmesi için coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvuru sahibine iletilir. Başvuru sahibi görüşlerini iki ay içerisinde Enstitüye bildirir. Başvuru sahibinin bu süre içerisinde görüşlerini bildirmemesi halinde itiraz mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(4) Birinci ve ikinci fıkralara göre yapılan itirazlarda Enstitü itirazı alır ve değerlendirilmek üzere Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kuruluna iletilir. Ancak bunun için, Tebliğde belirtilen itiraz inceleme ücretinin itiraz tarihinden itibaren bir aylık süre içerisinde itiraz sahibi tarafından Enstitüye ödenmesi gerekir. İtiraz inceleme ücretinin öngörülen süre içerisinde ödenmemesi halinde itiraz geri çekilmiş sayılır.

(5) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu İtirazı alır ve başvuru sahibinin de görüşüne başvurarak, başvuru daha önce 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında incelenmiş olsa dahi, gerekli gördüğü takdirde itirazda ileri sürülen hususların konuda uzman bir veya birden fazla kamu kuruluşu veya üniversite veya tarafsız özel kuruluş tarafından yeniden incelenmesini talep edebilir. Bu durumda ilgili kurum veya kuruluşa

ödenecek inceleme ücreti ile itirazın inceleme için ilgili kuruluşa gönderilmesi ücreti itiraz sahibi tarafından Enstitüye ödenir. İnceleme ile ilgili ücretlerin ödenmemesi halinde değerlendirme dosyadaki belge ve bilgilere göre yapılır.

(6) İtirazlar Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunda tarafların ibraz ettiği belge ve bilgiler ile dördüncü fıkra uyarınca uzman kuruluş tarafından yapılan inceleme birlikte dikkate alınarak görüşülüp karara bağlanır. Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu itirazı karara bağlarken uzman kuruluş tarafından yapılan incelemenin sonucu ile bağlı değildir. Kurul, raporda yazılı olan özel ve teknik bilgileri de göz önüne alarak itirazın sonucunu bu kanun hükümleri doğrultusunda serbestçe takdir eder.

(7) İtirazın incelenmesi sırasında şekli bir işlemin yerine getirilmediği veya eksik yapıldığına ve bu eksiklerin giderilmesine ilişkin bir karar verilmesi halinde, bu karar halin icabına göre, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı ile ilgili işlemlerin geçersizliği veya eksiklerin yapıldığı yere kadar geriye dönülmesi ve işlemlerin yeniden yapılması sonucunu doğurur.

(8) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunun itirazlar ile ilgili olarak verdiği kararlar Enstitünün nihai kararları olup, bunlara karşı kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinde dava açılabilir.

(9) İkinci fıkra kapsamında yapılan itirazlarda aynı başvuruya ilişkin olarak aynı gerekçeyle yapılmış birden fazla itiraz var ise, itirazı inceleyen uzman kamu kuruluşu veya üniversite veya tarafsız özel kuruluşa ödenecek inceleme ücreti, itiraz sahipleri tarafından paylaşılarak ödenebilir.

(10) Kamu kuruluşlarının ve kamu meslek kuruluşlarının itirazlarında itiraz inceleme ücreti ile itirazla ilgili olarak Enstitünün yapacağı hizmetler karşılığı ücret alınmaz.

Tescil ve yayımlama

MADDE 18- (1) Bu Kanun ve ilgili Yönetmelik hükümlerine göre başvurusunu eksiksiz yapmış veya eksiklerini gidermiş ve Resmî Gazetede yayım tarihinden itibaren altı ay içerisinde hakkında herhangi bir itiraz yapılmamış ya da itirazı 17 nci madde uyarınca reddedilmiş coğrafi işaretler veya geleneksel özellikli ürün adları Yönetmelikte belirlenen bilgileri içerecek şekilde Sicile kaydedilir. Tebliğde belirlenen tescil belgesi düzenleme ücretinin ödenmesi koşuluyla başvuru sahibine verilmek üzere, tescil belgesi düzenlenir.

(2) İtirazın incelenmesi sonucunda başvurunun biçim veya kapsamında değişiklik yapılması halinde, sadece söz konusu değişiklikler 16 ncı maddeye göre yayımlanır ve 17 nci madde uyarınca itiraza açılır. Değişikliğe Resmî Gazetede yayım tarihinden itibaren altı ay içerisinde herhangi bir itiraz yapılmaması halinde, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına ilişkin değişiklik Coğrafi İşaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adları Siciline işlenir.

(3) Coğrafi İşaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adları Sicili alenidir. Talep edilmesi ve Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi koşuluyla Sicil örneği verilir. Henüz tescil edilmemiş bir başvurunun örneği de, Resmî Gazetede ilan edildikten sonra, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi koşuluyla ve ilan edilen bilgileri kapsayacak biçimde verilebilir.

(4) Başvurunun itiraz sonucunda tamamen reddedilmesi halinde, söz konusu ret kararı Resmî Gazetede yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Coğrafi İşaretlerin ve Geleneksel Özellikli Ürün Adlarının Kullanımı ve Denetimi

Tescil edilen coğrafi işaretlerin kullanımı

Madde 19- (1) Coğrafi işaretler ancak bu Kanun şartlarını karşılayan ürünler üzerinde kullanılır.

(2) Coğrafi işaretlerden menşe adları, Sicilde belirtilen coğrafi bölgede faaliyet gösteren üreticiler tarafından, Sicilde belirtilen ürünün üretimi, işlenmesi, ve hazırlanması işlemlerinin tamamının yine Sicilde belirtilen coğrafi bölgede gerçekleştirilmesi koşuluyla, Sicilde belirtilen ürünlerin üzerlerinde veya ambalajlarında, menşe adının Sicilde öngörülen kullanım biçimine uygun olarak, bu ürünlerin Sicilde gösterilen kalite ve diğer özellikleri taşıması koşuluyla ticari olarak kullanılır. Mahreç işaretlerinin kullanımı için ise, ürünün üretimi, işlenmesi ve hazırlanması işlemlerinden en az birinin Sicilde belirtilen yer veya coğrafi bölge sınırları içinde yapılmış olması yeterli olup, ürünün Sicilde gösterilen kalite ve diğer özellikleri taşıması şartı aranır.

(3) Tescil edilmiş menşe adı veya mahreç işaretini kullanım hakkına sahip kişiler, söz konusu coğrafi işareti ayrıntıları Yönetmelikte belirlenen ve Enstitü tarafından oluşturulan amblem ile birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanabilirler. Ancak, menşe adı ve mahreç işaretlerinin amblemsiz kullanımı, söz konusu ürüne bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı anlamına gelmez.

(4) Ürünün niteliği gereği, coğrafi işaretin ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda, amblem ve coğrafi işaret Yönetmelikte öngörülen esaslar dahilinde coğrafi işareti kullanma yetkisini haiz kullanıcılar tarafından işletmede kolayca görülecek bir şekilde asılır.

Tescil edilen geleneksel özellikli ürün adlarının kullanımı

MADDE 20- (1) Geleneksel özellikli ürün adları, Sicilde belirtilen ürünlerin üzerlerinde veya ambalajlarında, bu ürünlerin Sicilde gösterilen kalite ve diğer özellikleri taşıması koşuluyla ticari olarak kullanılır.

(2) Tescil edilen geleneksel özellikli ürün adını kullanım hakkına sahip kişiler, söz konusu geleneksel özellikli adı ayrıntıları Yönetmelikte belirlenen ve Enstitü tarafından oluşturulan amblem ile birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanırlar. Geleneksel özellikli ürün adının amblemsiz kullanımı, bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

(3) Amblem ve geleneksel özellikli ad, ürünün niteliği gereği, geleneksel özellikli ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda, Yönetmelikte öngörülen esaslar dahilinde ve tescilli adı kullanma yetkisini haiz kullanıcılar tarafından işletmede kolayca görülecek bir şekilde asılır.

Ticari markalarla ilişki

Madde 21- (1) Bu Kanun hükümlerine göre başvurusu yapılan bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı, 9 uncu maddede belirtilen biçimlerde veya aynı ürünle ilgili olarak kullanılmak üzere marka olarak tescil edilmez. Bu fıkra hükmüne aykırı olarak tescil edilmiş markalar aleyhine, yetkili mahkemede hükümsüzlük talebiyle dava açılabilir.

(2) Bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı, 9 uncu maddede belirtilen biçimlerde veya aynı ürünle ilgili olarak kullanılmak üzere marka olarak tescil edilmiş olsa dahi, eğer söz konusu marka, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusundan önce veya iyi niyetli olarak tescil edilmiş ya da marka tescili yabancı coğrafi işaretin veya

geleneksel özellikli ürün adının kendi menşe ülkesinde korunmasından önce gerçekleşmiş ise, yahut marka sahipliği iyi niyetli bir kullanıma dayanıyorsa, birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) Sahip olduğu itibar, ün ve kullanım süresi de göz önünde bulundurularak, ürünün gerçek kaynağı konusunda yanıltıcı olacak ürün adları ile, tescil edilen aynı veya benzer bir markanın varlığına, yahut coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusunun yayımından en az beş yıl önce piyasaya sunulmuş bir markanın varlığına zarar verici nitelikteki adların, menşe adı, mahreç işareti veya geleneksel özellikli ürün adı olarak tesciline izin verilmez.

İyi niyetli kullanım ve iyi niyetli tescil

Madde 22- (1) Bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusunun yayım tarihinden önce sürekli olarak en az on yıl süreyle marka olarak kullanılmış olan coğrafi işaretler ile geleneksel özellikli ürün adlarına 9 uncu madde hükümleri uygulanmaz ve böyle bir kullanım iyi niyetli kullanım sayılır..

(2) Gerçek kişilerin adlarının veya tüzel kişilerin unvanlarının, söz konusu kişiler veya halefleri tarafından halkı yanıltıcı mahiyette olmayan kullanımları 9 uncu maddede belirtilen hallerin ihlali sayılamaz ve böyle bir tescil veya kullanımın iyi niyetle gerçekleştiğine hükmolunur..

(3) Ancak ikinci fıkrada belirtilen kullanımın halkı yanıltıcı mahiyette olduğu durumlarda, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusu yapma hakkına ya da tescil edilmiş coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını kullanım hakkına sahip kişilerin talebi üzerine Enstitü, söz konusu kullanımın tüketicinin yanıltılmasını önleyecek biçimde düzeltilmesini talep eder.

Kullanımın denetimi

Madde 23- (1) Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adlarının denetimi; bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarının ürünlerin üretimi, piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında, veya ürün piyasada iken kullanımının ve tescile uygunluğunun denetlenmesine ilişkin her türlü faaliyeti kapsar.

(2) Başvuru sahibinin, 12 nci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kişi, grup yahut birliklerden olması halinde, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun denetimi, başvuru sahibinin önerdiği ve Enstitü tarafından onaylanan, yeterli personel, ekipman ve diğer olanaklara sahip, tarafsız kamu kurumu veya yasal kuruluş biçimine bakılmaksızın herhangi bir özel kuruluş tarafından yerine getirilir.

(3) Başvuru sahibinin, 12 nci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen gruplardan birine dahil olması halinde ise, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun denetimi, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen hükümlere uygun olarak yapılabileceği gibi, Enstitü tarafından onaylanan, yeterli personel, ekipman ve diğer olanaklara sahip, tarafsız kamu kurumu veya yasal kuruluş biçimine bakılmaksızın herhangi bir özel kuruluş ile işbirliği yapılmak suretiyle veya bizzat başvuru sahibi tarafından da yerine getirilebilir.

(4) Denetleme yapacak kurumun yeterliğine ilişkin olarak Enstitü tarafından yapılacak değerlendirmenin esasları, Yönetmelikte ayrıca belirlenir.

(5) Denetime yetkili kuruluşların hangileri olduğu ve denetimin usul ve esasları, 16 ncı maddenin beş ve altıncı fıkraları kapsamında başvuru ile birlikte Resmi Gazetede yayımlanır.

(6) Denetime yetkili kuruluşlar, tescil edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarının bu Kanun hükümlerine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını tespit etmek üzere;

a) Ürünlerin üretildiği işyerlerinde,

b) Depolama ve satış yerlerinde,

düzenli veya rastgele ve ani yahut şikayet üzerine denetimlerde bulunur. Yetkili kuruluşun yapacağı denetimlerin, olağan raporlama süresi içinde, tescilli her bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı piyasasında yer alan işletme sayısının en az sekizde birini kapsamaması halinde denetimin etkin gerçekleştirilmediği kabul edilir.

(7) Denetim sırasında yetkili kuruluş tescilli coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını kullananlardan, kullanımın 19 uncu ve 20 nci maddelere uygunluğunu gösteren her türlü bilgi ve/veya belgeleri ister.

(8) Denetime yetkili kuruluş, gerekli gördüğü hallerde, mümkünse tescilli adı taşıyan üründen veya üretim hattından numuneler alır ve bu numunelerin ürün tarifnamesine uygun olup olmadığının testini yapar veya yaptırır; tescilli adı taşıyan ürünün tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun tespiti için üretim metodunu yerinde inceler. Uygunluk testinde başka kuruluşların imkanlarından yararlanılması ve kullanımın uygun olmadığının tespiti halinde, test ve muayeneye ilişkin giderler tescilli adı haksız kullananlar tarafından karşılanır. Yetkili kuruluşun bir kamu kurum veya kuruluşu olması halinde, bu giderler hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Denetim işlemlerinin yürütülmesine ilişkin diğer masrafların kimler tarafından ne şekilde karşılanacağı hususu başvuru anında ayrıca Enstitüye bildirilir ve 16 ncı maddenin beşinci fıkrası kapsamında yayımlanır.

(9) Denetime yetkili kuruluş, bu Kanunda gösterilen ad, işaret ve amblemlerin iliştilmesi ve kullanımının tescile uygun şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini kontrol eder ve gerekli önlemleri alır.

(10) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını tescil ettirenler, denetime yetkili kuruluşlar eliyle veya ikinci fıkra çerçevesinde bizzat gerçekleştirdikleri denetim sonuçlarına göre bu Kanun hükümleri uyarınca açılacak davaları açmakla ve hak sahiplerinin menfaatlerini gözetecek diğer tedbirleri almakla yükümlüdür.

(11) Kullanımın denetimine ilişkin olarak coğrafi işareti ve geleneksel özellikli ürün adını tescil ettirenler, denetim kapsamında yaptıkları faaliyetlere dair iki yılda bir hazırladıkları olağan raporları, takip eden üçüncü yılın en geç ikinci ayının sonuna kadar Enstitüye sunmak zorundadır. Enstitü ayrıca üçüncü kişilerin şikayeti üzerine de coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil sahibinden denetim raporu hazırlayarak Enstitüye göndermesini isteyebilir.

(12) Enstitü, kendisine ibraz edilen olağan raporları, rapor içeriği tespitlerin Sicildeki bilgilere uygunluğu ile raporun bu maddede ve Yönetmelikte belirtilen diğer koşullara uygun olup olmadığı yönünden inceler.

(13) Rapor içeriğinde, bu Kanunun 32 nci maddesine temas eden hallerle ilgili olarak herhangi bir hak ihlalinin tespiti ve bu tespitle ilgili olarak bu maddenin 9 uncu fıkrasında belirtilen dava açma yükümlülüğünün tescil sahibi tarafından yerine getirilmemiş olması halinde, Enstitü, fiilden ve failden haberdar olduğu tarihten itibaren iki yıl içinde şikayet yoluna yoluna başvurmakla sorumludur. Bu Kanunun 19 uncu ve 20 nci maddelerinde belirtilen amblemi haksız ve usulsüz kullananlara Yönetmelikte belirlenen miktarlarda idari para cezası verilir. Bu kabahat dolayısıyla idari para cezası kesilmesine Enstitü Yönetim Kurulu karar verir.

(14) İnceleme sonucunda, denetim işlemlerinin tescil sahibi tarafından bu madde hükümlerine uygun olarak ve Yönetmelik hükümleri doğrultusunda etkili bir şekilde yerine getirilmediği tespit edilirse, başvuru sahibine denetime ilişkin eksiklikler bildirilir ve söz konusu eksikliklerin altı ay içerisinde giderilmesi istenir. Denetim faaliyetlerine ilişkin olarak şikayet üzerine tespit edilen eksiklik ve hataların giderilmesi ise Yönetmelikte öngörülen süre

içerisinde gerçekleştirilir. Söz konusu eksikliklerin giderilmesi amacıyla tescil sahibi, denetleme organında gerekli gördüğü değişiklikleri Enstitünün onayını alarak yapabilir.

(15) Enstitü kendisine gönderilen yeni denetleme raporunda da önceki değerlendirmede tespit ettiği eksikliğin giderilmediğini tespit ederse, tescil sahibine coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını 27 nci madde hükmüne göre devretmesini teklif eder. Devir gerçekleşmezse 28 inci madde hükmü uygulanır.

(16) Denetim işlemlerinin yürütülmesine ilişkin diğer esaslar Yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değişiklikler ve Düzeltmeler, Hukuki İşlemler

Adres, isim, unvan veya nev'i değişiklikleri

Madde 24- (1) Sicilde kayıtlı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvuru sahibinin isim, adres, unvan veya nev'inde meydana gelen değişiklikler, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi şartıyla Sicile kayıt edilir ve Resmî Gazetede yayımlanır. Başvuru sahibine ilişkin değişiklikler ile unvan, adres veya nev'i değişiklikleri Sicile kaydedilmediği sürece Enstitü tarafından yapılacak bildirimlerde mevcut Sicil kaydı dikkate alınır.

(2) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvuru sahibinin isim, adres, unvan veya nev'inde başvurunun yayımlanmasından sonra meydana gelen değişiklikler de Resmî Gazetede yayımlanmak zorundadır.

(3) Başvuru veya tescil sahibinin bir kamu kurum veya kuruluşu olması ve birinci fıkrada belirtilen değişikliklerin kanuni zorunluluklardan kaynaklanması halinde, değişikliğin Sicile kayıt ya da yayımlanmasıyla ilgili işlemler ücrete tabi değildir.

(4) Değişikliğin aynı kişi veya gruba ait birden fazla başvuru veya tescil ile ilgili olduğu durumlarda, talep edilen değişikliğin her bir başvuru ve tescil için aynı olması ve ilgili tüm başvuru ve tescil numaralarının talepte beyan edilmesi koşuluyla tek bir talep yapılması yeterlidir. Ancak değişiklik talep edilen her başvuru veya tescil için ayrı ayrı ücret ödenir.

(5) Değişiklik talebinde yer alan herhangi bir beyanın doğruluğundan haklı nedenlerle şüpheye düşülmesi halinde Enstitü delil sunulmasını isteyebilir.

Hataların düzeltilmesi

Madde 25- (1) Başvuru sahibi veya vekili tarafından yapılan ve Coğrafi İşaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adları Siciline, belgelere, yazışmalara veya Resmî Gazeteye yansımış olan başvuru sahibinin adı ve adresindeki hatalar ile ifade ya da kopyalama hatalarının ve aşık hataların düzeltilmesine ilişkin talep, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kendisini ve tarifnameyle belirlenmiş olan özelliklerini değişikliğe uğratmaması koşuluyla, ilgili tescil veya başvuru numarasının, düzeltilecek hatanın ve yapılacak düzeltmenin belirtildiği imzalı bir dilekçenin Enstitüye sunulması ve Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi halinde yerine getirilir. Başvurunun veya tescilin yayımlanmasından sonra yapılan düzeltmeler de Resmî Gazetede ayrıca yayımlanır.

(2) Düzeltmenin aynı kişiye ait birden fazla başvuru veya tescil ile ilgili olduğu durumlarda, hatanın ve talep edilen düzeltmenin her bir tescil için aynı olması ve ilgili tüm başvuru ve tescil numaralarının talepte beyan edilmesi koşuluyla tek bir talep yapılması yeterlidir. Ancak düzeltme talep edilen her başvuru veya tescil için ayrı ayrı ücret ödenir.

(3) İddia edilen hatanın gerçekten var olup olmadığı konusunda haklı nedenlerle şüpheye düşülmesi halinde Enstitü delil sunulmasını isteyebilir.

(4) Enstitü, birinci fıkrada belirtilen hususlar ile ilgili olarak kendi yaptığı hataları re'sen veya talep üzerine ücret almadan düzeltir.

Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına ilişkin değişiklikler

Madde 26- (1) Başvurusu yapılan veya tescil edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına ilişkin ürün tarifnamesinde bilimsel ve teknolojik gelişmeye bağlı olarak ortaya çıkan ya da coğrafi alanın yeniden belirlenmesi sonucunu doğuracak değişiklikler olması veya ürün adının menşe adı, mahreç işareti veya geleneksel özellikli ürün adı olarak yeniden tanımlanmasına gerek duyulması yahut denetim organında değişiklik yapılması halinde, bu değişikliklerin Sicile kaydı başvuru ya da tescil sahibi tarafından veya ürün tarifnamesinde yer alan özelliklerden herhangi birinin değiştirilmesinde menfaati bulunan ve bu Kanunun 12 nci maddesinin (a) bendindeki koşulları taşıyan sair birlik yahut gruplarca talep edilebilir.

(2) Birinci fıkraya göre yapılan değişiklik taleplerinde Enstitüye ayrıntılı gerekçe sunulması şarttır.

(3) Bu durumda, değişiklik talebiyle birlikte başvuru, değişiklik talebinin gerektirdiği ölçüde Enstitüce 14 üncü maddeye uygunluk açısından yeniden değerlendirilir ve 16 ncı madde uyarınca yayımlanması zorunlu bulunan hususlarda değişiklik meydana gelirse 16 ncı maddede belirtilen gazetelerde ilan edilir. Söz konusu değişikliğe karşı, Resmî Gazetede ilanını müteakip dört ay içerisinde itiraz edilmesi halinde, bu itiraz 17 nci madde kapsamında incelenerek karara bağlanır. İnceleme sonucu oluşan karar 18 inci madde hükümlerine göre Sicile kaydedilir ve Enstitünün resmî internet sitesinde yayımlanır. Söz konusu değişikliğe karşı itiraz yapılmaması halinde ise, değişiklik dört aylık itiraz süresinin bitiminde kesinleşerek Sicile kaydedilir ve bu sonuç da Enstitünün resmî internet sitesinde yayımlanır.

(4) Ürün Tarifnamesinde bu madde uyarınca meydana gelen ve kesinleşerek Sicile kaydedilen değişikliklerin, değişikliğin Enstitünün resmi internet sitesinde yayımlanma tarihinden itibaren en geç altı ay içinde üreticiler tarafından tescil konusu ürüne uygulanması şarttır.

(5) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına ilişkin olarak birinci fıkrada belirtilen değişikliklerin tescilden önce meydana gelmesi halinde de, halin icabı nispetinde ikinci fıkra hükmü uygulanır.

Coğrafi işaretin ve geleneksel özellikli ürün adının devri

Madde 27- (1) Tescil sahibinin talebi veya tescil sahibinin 12 nci maddede belirtilen şartları karşılayamayacak hale gelmesi durumunda ilgilinin talebi üzerine yahut 23 üncü madde uyarınca denetim görevinin yerine getirilmediği durumlarda coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının devri mümkündür. Devir için devralanın 12 nci maddede belirtilen gruplardan birine dahil olması şarttır.

(2) Bir işletmenin aktif ve pasifleri ile birlikte devri, devrin kanuni nedenlerle gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın, ancak devralanın 12 nci maddede belirtilen gruplardan birine dahil olması ve özel şartlarını da taşıması halinde ve sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, işletmeye ait coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkının devrini de kapsar. Devralan bu şartları taşıyor ise, tescilli işaret ve ad hakkında bu Kanunun 28 inci maddesi hükmü uygulanır.

(3) Bir işletmenin aktif ve pasifleri ile devrine mahkemece karar verilmiş olması halleri hariç, devir sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve taraflarca imzalanması zorunludur. Devir nedeniyle denetleme organının değişmesi halinde, denetim organının ne şekilde düzenleneceği devir sözleşmesinde ayrıca belirtilir ve denetim organının yeterliğine ilişkin olarak Yönetmelikte belirlenen esaslar çerçevesinde Enstitünün onayı aranır.

(4) Devir talebi, taraflardan birinin veya vekilinin, devre konu coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının başvuru veya tescil numarası ile yapılacak, değişikliği belirtir imzalı talebi, devrin bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uyarınca sözleşmeyle yapıldığı hallerde, devir sözleşmesinin ya da bu sözleşmenin devri gösteren kısmının aslına uygunluğu

noter tarafından tasdikli örneğinin ibrazı ile Enstitüye yapılır ve Enstitüce kabulü halinde Resmî Gazetede yayımlanır. Devralanın 12 nci madde çerçevesinde başvuru hakkını haiz olup olmadığına veya denetim organının yeterliğine ilişkin olarak, ilan tarihinden itibaren altı aylık süre içinde, Enstitü nezdinde ilgili herkes tarafından yapılabilecek itirazlar değerlendirmeye alınır.

(5) Devir, Sicile kayıt edilmediği sürece, bu Kanundan doğan haklar devralan tarafından üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(6) Devrin Sicile kaydı talebi ile ilgili olarak herhangi bir belgenin doğruluğundan haklı nedenlerle şüpheye düşülmesi halinde Enstitü delil sunulmasını isteyebilir.

Tescilden doğan hak ve sorumluluktan vazgeçme

Madde 28- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını tescil ettirenin, kullanımın denetimiyle ilgili sorumluluklarından ve tescilden doğan haklarından vazgeçmesi, tescilden vazgeçmesi ile mümkündür. Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitüye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme talebi Enstitü tarafından Resmî Gazetede ilan ettirilir. Vazgeçme, Resmî Gazetede ilanı takip eden altıncı ayın sonunda hüküm ifade eder.

(2) Resmî Gazetede ilanı müteakip altı aylık süre içerisinde 12 nci maddede belirtilen şartları haiz bir grubun devir talebinde bulunması halinde, bu talep 27 nci madde hükümlerince incelenerek karara bağlanır.

(3) Altı aylık süre içerisinde herhangi bir devir talebinin gelmemesi halinde, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı Sicil kaydı Enstitü tarafından silinir. Vazgeçme, Sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Haklı nedenlerin bulunması durumu hariç, tescilden doğan haklarından vazgeçen, hak sahiplerinin vazgeçmeden kaynaklanan zararlarından sorumludur.

(5) Birinci fıkrada belirtilen talebin vekil tarafından yapılabilmesi için vekâletnamesinin söz konusu yetkileri kapsar şekilde noter tasdikli vekâletname olması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tescilin Hükümsüzlüğü ve Korumanın Sona Ermesi,

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adı Hakkına Tecavüz ve Tecavüz Halinde Davalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Tescilin Hükümsüzlüğü

Hükümsüzlük nedenleri

Madde 29- (1) Aşağıdaki hallerde tescilli coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a) Tescilin, bu Kanunun 2, 6, 7 ve 13 üncü maddelerinde belirtilen tanım, kapsam ve şartlardan birine sahip olmadığı kanıtlanmış ise,

b) Tescilin, bu Kanunun 12 nci maddesine göre gerçekte başvuru hakkına sahip olmayan kişi veya kişiler adına yapıldığı kanıtlanmış ise,

c) Bu Kanunun 23 üncü maddesinde belirtilen denetim işlemlerinin etkili biçimde yerine getirilmediği kanıtlanmış ise.

Hükümsüzlük talebi

Madde 30- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarının hükümsüzlüğü;

a) 29 uncu maddenin (a) ve (c) bentlerinde belirtilen nedenlerle herkes tarafından,

b) 29 uncu maddenin (b) bendinde belirtilen nedenle, sadece bu Kanunun 12 nci maddesi hükmü uyarınca başvuru hakkına sahip olanlar tarafından mahkemeden istenilebilir.

(2) Coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının hükümsüzlüğü davası, Sicile coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Enstitüye husumet yöneltilemez.

(3) Bu davalar, bu Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde belirtilen nedenlerin öğrenilmesinden itibaren beş yıllık ve herhalükarda coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının tescil edildiğinin Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Bu davalar, bu Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen halde herhangi bir süreye tabi değildir

Hükümsüzlüğün etkisi

Madde 31- (1) Coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının hükümsüzlüğüne ilişkin mahkeme kararı, tescil edilen coğrafi işarete ve geleneksel özellikli ürün adına kanunla sağlanan korumayı Resmî Gazetede ilan tarihine kadar geçmişe etkili olarak ortadan kaldırır.

(2) Coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibinin kasten veya ağır ihmalle hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, Coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının hükümsüzlüğünün geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Tescilin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, tescilden doğan haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş kararlar,

b) Tescilin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler. Ancak, hal ve şartlara göre, hakkaniyet düşüncesinin gerekli kıldığı durumlarda sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(3) Bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Enstitü, mahkemenin gönderdiği ilamı Sicile işler ve en geç bir ay içinde Resmî Gazetede ilan ettirir.

İKİNCİ BÖLÜM

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adı Hakkına Tecavüz ve Açılacak Davalar

Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz sayılan fiiller

Madde 32- (1) Tescil edilmiş coğrafi işaretlerin veya geleneksel özellikli ürün adı kullanım hakkına sahip olmayan kişiler tarafından aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımlar coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz sayılır:

a) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı ile garanti edilen ürün özelliklerini taşımadığı halde, tescilli ürün adının aynı olan bir adın kullanılması suretiyle ürünün ününden yarar sağlayacak haksız kullanımlar veya tescil kapsamındaki ürünlerin benzeri ürünlerle ilgili olarak tescilli adın, doğrudan doğruya veya çağrışım yapabilecek şekilde kullanımı,

b) Ürünün gerçek menşeyini/niteliğini belirten açıklamalar içermesine veya “stilinde”, “tarzında”, “tipinde”, “türünde”, “yöntemiyle”, “orada üretildiği biçimde” gibi açıklama veya terimler içermesine rağmen, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kötü amaçlı kullanımı veya taklidinin, çağrışım yapacak şekilde benzerinin, tercümesinin kullanımı,

c) Tescilli ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında, veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşesine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi,

ç) Bu maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı fiillere iştirak veya yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak,

d) Bireysel kullanım amacı dışında kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya ticaret alanına çıkarılan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını taşıyan malın nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak.

(2) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusu bu Kanunun 16 ncı maddesine göre yayımlandığı takdirde, başvuru sahibi, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına yönelik bu maddede sayılan ihlallerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir.

(3) Ayrıca, hakkın ihlal edildiğinin bu Kanun hükümleri uyarınca coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarını kullanma hakkına sahip olanlarca tespiti halinde, tecavüz bu kişilerce başvuru sahibine bildirilerek gereken davanın açılması talep edilebilir. Ancak başvuru sahibinin talebi kabul etmemesi veya bildirim aldığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması halinde, kullanma hakkına sahip kişi veya kişiler de dava açabilir.

(4) İhlal eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise, başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. İhlal edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayımdan önce de ihlalin varlığı kabul edilir.

(5) İhlale konu ürün adının tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmuş olması, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmaz. Ancak tescille ilgili kayıt ve işaretler kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

Cezalar

Madde 33- (1) Başkasına ait coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz ederek mal veya hizmet üreten, satan, satışa sunan, depolayan, gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanıma tabi tutan, bir yerden başka bir yere taşıyan veya her ne şekilde olursa olsun ticari amaçla elinde bulunduran kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve onbin günden yirmibeşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, tecavüz edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı kullanılarak üretilmiş malı veya hizmeti satan, satışa sunan, depolayan, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutan, bir yerden başka bir yere taşıyan veya her ne şekilde olursa olsun ticari amaçla elinde bulunduran kişi, bu malı veya hizmeti nereden temin ettiğini bildirerek üretenlerin ortaya çıkarılmasını sağlarsa, hakkında cezanın yarısına hükmolunur.

(2) Bir eşya veya ambalajı üzerine konulmuş yahut işletmede görülebilecek şekilde asılmış coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı koruması olduğunu belirten işareti, yetkisi olmadan kaldıran kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis veya ikibin günden dörtbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Tescilli bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibi olmadığı halde, tescilli bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibi olduğu anlamına gelecek yazı, işaret veya ifadeleri kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır. Şikayet, fiil ve failden haberdar olma tarihinden itibaren altı ay içinde yapılır.

(6) Davacı, temin edilebilir olması halinde orijinal ürünü, aksi takdirde ayırt edilebilir nitelikte görüntü veya fotoğrafını şikayet anında ibraz eder. Cumhuriyet Savcısı, arama kararında bilirkişi görevlendirir ve bilirkişi, dosyaya sunulmak üzere, arama sırasında olayın niteliğine göre görüntü veya fotoğraf çekimi yapar.

(7) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçlarla ilgili 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunundaki uzlaşma yöntemleri, Savcılık tarafından gerekli işlemler yapılmış olmak koşuluyla mahkemece, iddianamenin kabulünden sonra uygulanmaz.

(8) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen suçlarla ilgili olarak coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibi, dördüncü fıkrada belirtilen suçlarla ilgili olarak ise Enstitü, 18/5/2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa veya 7/6/2005 tarih ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununa tabi kuruluşlar ve tüketici dernekleri şikayet hakkına sahiptir. Şikayetten her aşamada vazgeçilebilir. Hüküm kesinleşmesinden sonra şikayetten vazgeçildiğinde hüküm bütün cezai sonuçları ile ortadan kalkar. Şikayetten vazgeçme nedeniyle davanın düşmesi veya cezanın ortadan kaldırılması halinde, müdahil ve sanık veya hükümlü, yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tecavüz Halinde Hukuk Davaları

Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibinin talepleri

Madde 34- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakları tecavüze uğrayan hak sahibi kişiler, mahkemeden aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

- a) Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti,
- b) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüz fiillerinin durdurulması, önlenmesi ve giderilmesi,
- c) Kusur varsa maddi ve manevi zararın tazmini,
- ç) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüz suretiyle üretilen veya pazarlanan ürünlere, bunların üretiminde doğrudan doğruya kullanılan araçlara el konulması ve bunların muhafazası,
- d) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle bu maddenin (ç) bendine göre el konulan ürünlerin ve araçların, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, imhası,

(2) Tedbirler konusunda mahkeme, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ihtiyati tedbirler hakkındaki hükümlerine göre karar verir.

Tazminat

Madde 35- (1) 32 nci maddede sayılan fiilleri işleyen kusurlu kişilerin 34 üncü maddeye göre mahkemeden talepte bulunacakları tazminat, hak sahibinin sadece fiili zararını değil, tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

(2) Yoksun kalınan kazanç, zarar görenin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

- a) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının tescilinden doğan haklara tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, hak sahibinin coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelire göre,

b) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakka tecavüz edenin, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını kullanmakla elde ettiği kazançta göre.

Ürünün itibarı

Madde 36- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüz eden tarafından, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanıldığı ürünlerin kötü şekilde üretimi veya uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda tescile konu ürünün itibarı zarara uğrarsa, hak sahibi, bu nedenle ayrıca tazminat isteyebilir.

Zararı kanıtlayan belgeler

Madde 37- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibi, tescilli ad veya işaretin haksız kullanımı sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının kullanılması yoluyla elde edilen kazancı gösteren belgeleri vermesini talep edebilir.

Dava açılmayacak kişiler

Madde 38- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibi; tecavüz eden kişi tarafından veya bu kişi aracılığıyla piyasaya sürülmüş ürünleri el konulmaması nedeniyle kişisel ihtiyacı ölçüsünde elinde bulunduran veya kullananlara karşı, bu Kanunda tecavüz hali için öngörülen davaları açamaz .

Zamanaşımı

Madde 39- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı haklarına tecavüzden doğan, özel hukuka ilişkin taleplerde, zamanaşımı süresi için, 22/4/1926 tarih ve 818 sayılı Borçlar Kanununun zaman aşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

Görevli ve yetkili mahkeme

Madde 40- (1) Bu Kanunda belirtilen davalarda görevli mahkeme; hukuk davalarında fikri ve sınai haklar hukuk mahkemeleri, ceza davalarında ise soruşturma evresinde koruma tedbirleri konusunda sulh ceza mahkemeleri, kovuşturma evresinde de fikri ve sınai haklar ceza mahkemeleridir. Fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemeleri tek hakimli olarak görev yaparlar.

(2) Fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceğini ve bu mahkemelerin yargı çevresini, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

(3) Sulh ceza mahkemelerince verilen kararlara karşı itiraz, fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi bulunan yerlerde bu mahkemelere, bulunmayan yerlerde ise Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca ikinci fıkra gereğince görevlendirilen asliye ceza mahkemesine yapılır.

(4) Enstitünün bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(5) Davacının Türkiye'de ikamet etmemesi halinde yetkili mahkeme, Marka Vekilleri Siciline kayıtlı vekilinin işyerinin bulunduğu yer mahkemesi, eğer vekillik kaydı silinmiş ise Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(6) Üçüncü kişiler veya coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını kullanım hakkını haiz kişiler tarafından, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına sahip başka kişiler aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının ikametgahının

bulunduğu yer mahkemedir. Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibinin Türkiye'de ikamet etmemesi halinde, bu maddenin beşinci fıkrası hükmü uygulanır.

(7) Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

Hükmün ilanı

Madde 41 – (1) Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere, kesinleşmiş kararın günlük gazete, yerel gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına sahiptir.

(2) İlanın şekli ve kapsamı kararda tespit edilir. Mahkeme kararının ilan edilmesine ilişkin talep, başlangıçta ileri sürülebileceği gibi, kararın kesinleşmesinden sonraki üç ay içinde de yapılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özel Hükümler

Tecavüzün mevcut olmadığı hakkında dava ve şartları

Madde 42- (1) Menfaati olan herkes, dava açarak fiillerinin coğrafi işareten veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep edebilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen davanın açılmasından önce, kendisinin Türkiye'de giriştiği veya girişeceği üretim veya ticari faaliyeti veya bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusundan veya tescilinden doğan haklara tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, başvurandan veya tescil ettirmiş olandan görüşlerini bildirmesini noter aracılığı ile talep edebilir.

(3) Bu talebin tebliğinden itibaren bir ay içinde cevap verilmemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi bu maddenin birinci fıkrasına göre dava açabilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen dava, tescil başvurusundan veya tescilden doğan haklara tecavüzden dolayı kendisine karşı dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

(5) Dava, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı talep edene veya tescil ettirmiş olana tebliğ edilir.

(6) Bu maddede belirtilen dava, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil belgesinin hükümsüzlüğü davasıyla birlikte de açılabilir.

Delillerin tespiti

Madde 43- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakları ileri sürmeye yetkili olan kişiler, bu haklara tecavüz sayılabilecek olaylara ilişkin delillerin tespitini ve muhafazasını mahkemeden talep edebilir.

(2) Mahkemece, delillerin muhafazasına ilişkin kararın kaldırılması veya bu kararın talep sahibinin herhangi bir eylemi veya ihmali nedeniyle ortadan kalkması ya da dava sonunda tecavüzün bulunmadığına karar verilmesi gibi hallerde davalının dava sırasında uğraması muhtemel zararının tazmin edilebilmesi amacıyla, muhafazayı talep eden kişi tarafından yeterli miktarda teminat yatırılmasına karar verilebilir.

İhtiyati tedbir talebi

Madde 44 – (1) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüzü ileri sürmeye yetkili kişiler, kendilerinden makul olarak temini beklenebilecek nitelikteki, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz edecek şekilde coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını gösteren delilleri sunmaları şartıyla, dava sonucunda verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilirler.

(2) İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce veya dava ile birlikte veya daha sonra yapılabilir. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

İhtiyati tedbirin niteliği

Madde 45- (1) İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olmalı ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

a) Davacının coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakları açısından yakın tehlike oluşturan ve bu haklara tecavüz teşkil edecek nitelikteki ciddi ve etkin faaliyetlerin durdurulması,

b) Davacının coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklarına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması,

c) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüz edilerek üretilen, pazarlanan veya gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanım safhasında bulunan ürünlere veya coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına konu ürünün üretiminde kullanılan vasıtalara, gümrük gözetiminde geçici depolanan eşya statüsünde kondukları yerler, gümrük antrepoları ve serbest bölgeler de dahil Türkiye sınırları içinde, buldukları her yerde el konulması ve bunların muhafazası,

ç) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi,

d) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan haklara tecavüzün bulunduğu karar verilmesi durumunda hak sahibine verilmesi muhtemel tazminatın güvence altına alınması amacıyla, davalının taşınır ve taşınmaz malvarlığına el konulması, banka hesaplarının bloke edilmesi .

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması

Madde 46- (1) Delillerin tespiti ve ihtiyati tedbirlerle ilgili diğer hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

Gümrüklerde el koyma

Madde 47- (1) Aynısının veya benzerinin kullanılması bu Kanun hükümlerine göre hak sahibinin yetkilerine tecavüz teşkil eden ürün adlarına konu ürünlerin gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması sırasında tespiti halinde söz konusu ürünlere gümrüklerde el koyma ile ilgili hususlarda 27/10/1999 tarih ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) El koyma ile ilgili uygulama bu konuda çıkarılacak mevzuatta düzenlenir.

(3) Gümrük İdarelerindeki tedbir, el koyma kararının tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında ihtisas mahkemesinde dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa idarenin el koyma kararı ortadan kalkar.

DÖRDÜNCÜ KISIM
İşlem Yetkisi Olan Kişiler, Vekiller, Ücretler ve Süreler, Bildirimler

BİRİNCİ BÖLÜM
İşlem Yetkisi Olan Kişiler ve Vekiller

Enstitü nezdinde işlem yapma yetkisi olan kişiler

Madde 48- (1) Aşağıdaki kişiler bu Kanun ile ilgili konularda Enstitü nezdinde işlem yapabilirler;

- a) Gerçek kişiler,
- b) Temsil hak ve yetkisine sahip bulunan gerçek kişiler tarafından temsil olunan tüzel kişiler,
- c) Marka vekilleri.

(2) İkametgâhı yurt dışında bulunan kişiler, marka vekili vasıtasıyla temsil edilir ve marka tescil talebinin imzalanması dahil tüm işlemleri marka vekili vasıtasıyla yapılıır.

(3) Marka vekili tayin edilmesi halinde, marka vekiline yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

(4) Enstitü nezdinde vekillik yapma yetkisi olmayan kişilerin bu Kanun ile ilgili konularda işlem yapması halinde, başvuru veya marka sahibinin Türkiye’de ikametgâhı varsa bildirimler doğrudan başvuru veya marka sahibine yapılır. Başvuru veya marka sahibinin Türkiye’de ikametgâhı yoksa, itiraza ilişkin hükümler saklı kalmak koşuluyla, başvuru veya marka sahibine yeni bir vekil ataması için iki aylık süre verilir. Bu süre içinde vekil atanmaz ise söz konusu işleme ilişkin talep geri çekilmiş sayılır, başvuru veya marka sahibine yeni bir bildirim yapılmaz ve alınan ücret Enstitüye gelir kaydedilir.

(5) Vekilin azli veya vekillikten çekilmesi, ancak bu hususların Enstitüye bildirilmesi halinde, Enstitü nezdinde hüküm ifade eder ve bu durumda dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Vekâletname

Madde 49- (1) Enstitü nezdinde yürütülecek işlemlerin vekil vasıtasıyla yürütülecek olması halinde Enstitüye, temsil yetkisini içeren usulüne uygun düzenlenmiş bir vekâletname verilmesi şarttır.

(2) Vekâletname, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusu ve/veya tescili ile ilgili Enstitü nezdinde yapılacak tüm işlemleri kapsayacak şekilde verilebileceği gibi vekilin yetkisini belirli işlemlerle sınırlayabilir. Ancak Enstitü nezdinde başvuru veya tescilden doğan haktan vazgeçilmesi taleplerinin vekil tarafından yapılabilmesi için vekilin vekâletnamesinin bu yetkilerini açıkça belirten ve noterce tasdik edilmiş vekâletname olması gerekir.

(3) Enstitü, vekil tarafından yapılan işlemler ile ilgili olarak, bu işlemin dayanağı olan vekâletnameye atıfta bulunulmasını isteyebilir.

(4) Vekâletname ile ilgili olarak Enstitü makul sebeplerle şüpheye düşerse, her türlü delilin ibrazını isteyebilir.

(5) Vekâlet ile ilgili bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 6 /11/ 2003 tarih ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanunun “Vekillik” ile ilgili hükümleri ile Borçlar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM Ücretler

Ücretlerin ödenme süreleri ve sonuçları

Madde 50- (1) İtiraz sahiplerince ödenmesi öngörülenler hariç, bu Kanun ile öngörülen ve Tebliğde belirlenen, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusu ve diğer ücretler başvuru sahibi veya Vekiller Siciline kayıtlı vekili tarafından ödenir.

(2) Bir işlemle ilgili ücret bu Kanun veya Yönetmelikte öngörülen süre içinde ödenmemişse, durumun Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirileceği tarihten itibaren söz konusu işlem hüküm ve sonuç doğurmamış sayılır.

(3) Bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusu için ödenmesi gereken ücretlerin, Yönetmelikte belirtilen süreler içinde ödenmemesi halinde ise, söz konusu başvuru yapılmamış sayılır ve hak sahibi bilgilendirilir.

(4) Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusu için ödenmesi gereken ücretler hariç tutulmak üzere, bu Kanun hükümlerine uygun olarak veya süresi içinde yapılmadığı gerekçesiyle Enstitü tarafından geri çevrilen ve sonuçlandırılmayan taleplere ilişkin ücretler, ilgililerine iade edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Bildirimler

Enstitü tarafından yapılacak bildirimler

Madde 51- (1) Bu Kanun uyarınca Enstitü tarafından yapılacak bildirimler muhataba iadeli taahhütlü mektupla yapılır.

(2) Enstitü tarafından yapılan bildirimlerin herhangi bir nedenle tebliğ edilememesi durumunda, söz konusu bildirim Yönetmelikte belirlenen usule uygun olarak, Enstitünün resmî internet sitesinde ilan edilir. Söz konusu ilanı takip eden onuncu günün sonunda bildirim gerçekte olduğu kabul edilir.

Enstitüye hitaben yapılacak bildirimler

Madde 52- (1) Bu Kanun uyarınca başvuru sahipleri veya vekilleri tarafından yapılması öngörülen ve Enstitüye hitaben düzenlenmiş bildirimlerde posta hizmetlerinden kaynaklanan bir gecikme olması halinde ilgili tarafın;

a) Söz konusu bildirim süresi bitiminden en az beş gün önce postaya verildiğini veya süre bitiminden önceki on gün içinde posta hizmetinin savaşı, grev, doğal afet veya benzeri bir olağanüstü nedenle kesintiye uğramış olduğunu ve bildirim hizmetinin tekrar başlamasını takip eden beş gün içinde postalandığını,

b) Bildirimin iadeli taahhütlü olarak postaya verildiğini ve gönderi bilgilerinin posta servisi tarafından kayda alındığını,

c) Söz konusu sürenin bitiminden itibaren altı ay içinde Enstitüye tatmin edici bir kanıtla ve bildirim veya bildirim bir sureti ile sunması halinde bildirim süresi içinde yapılmış olduğu kabul edilir.

Süreler

Madde 53- (1) Bu Kanunda belirtilen herhangi bir işlemle ilgili sınırlayıcı sürelerin yıl olarak ifade edilmesi halinde, süre, işlemi takip eden ilgili yılın aynı isimli ayının aynı sayılı gününde; ay olarak ifade edilmesi halinde, takip eden ilgili ayın aynı sayılı gününde, aynı sayılı gün olmadığı durumda ise takip eden ilgili ayın son gününde; gün olarak ifade edilmesi halinde, işlemin meydana geldiği günü takip eden günden başlayarak belirtilen gün sayısının bitiminde sona erer.

BEŞİNCİ KISIM Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 54- (1) 24/6/1995 ve 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanunun ilgili maddeleri ile 22/6/2004 tarih ve 5194 sayılı Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9, 10 ve 11 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer Kanunlarda 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Uygulama yönetmeliği

Madde 55- (1) Bu Kanunun uygulanma şeklini gösterir Yönetmelik Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Enstitü tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur.

(2) Bu Kanunda belirtilen yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliğin bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işlem gören coğrafi işaret tescil başvurularına, bu maddenin ikinci fıkraya hükmü saklı kalmak üzere lehe olan hükümler uygulanır.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Enstitü tarafından tescil edilmiş veya bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işlem görmekte olan coğrafi işaretlerin kullanım ve denetimine ilişkin hususlar ile 7 nci madde hükmü gereğince koruma kapsamı dışında kalan başvurulara bu Kanun hükümleri uygulanır.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Enstitü tarafından tescil edilmiş olup da kullanım ve denetim usulleri bakımından bu Kanunun öngördüğü şartları karşılamayan ve Enstitüce kendilerine yazılı bildirim yapılmasından itibaren iki yıl içerisinde üzerinde gerekli değişiklikler yapılmayan coğrafi işaret tescilleri hükümsüzdür.

Yürürlük

Madde 56- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 57 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Sınai mülkiyet hakları arasında yer alan ve belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle kökeninin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren işaretlere coğrafi işaret denmektedir. Türkiye’de coğrafi işaretlerin korunmasına, 1995 yılında 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (KHK) kabulü ile başlanmıştır. KHK hazırlanırken 2081/92 sayılı Topluluk Tüzüğü örnek alınmış olup Tüzük ile büyük ölçüde uyum sağlanmıştır. Ancak zaman içinde meydana gelen uluslararası gelişmeler ve özellikle uygulamada karşılaşılan sorunlar, mevzuatın yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmıştır. Ayrıca Avrupa Birliğine (AB) uyum çalışmalarının büyük bir önem ve yoğunluk kazandığı bu dönemde, geleneksel özellik arz eden ürünlerimizin koruma altına alınmasının faydalı olacağı düşünülerek ve 2082/92 sayılı Topluluk Tüzüğü örnek alınarak kanun tasarısı taslağı hazırlanmış, konu ile ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerilerine açılmıştır. Ancak hazırlanan taslak için görüş alınma aşamasında yukarıda bahsi geçen Topluluk Tüzüklerinin her ikisi de değişikliğe uğramış ve yerlerini 509/2006 ile 510/2006 sayılı Tüzüklere bırakmıştır. Taslağa son hali verilirken, görüş ve önerilerin yanı sıra söz konusu iki yeni Tüzük de dikkate alınmıştır.

“Coğrafi İşaretlerin Ve Geleneksel Özellikli Ürün Adlarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı”nın amacı; Türkiye’de yöresel veya geleneksel karaktere sahip ürünlerin, teşviki ve üretimin çeşitlendirilmesi yoluyla piyasa değerlerinin artırılarak, bölgesel, kırsal ekonomilerin güçlendirilmesine katkı sağlamak; üretim metodunda ve kaynakta garanti sunulmak suretiyle tüketicilerin yüksek kalitede ürünlere erişimini kolaylaştırmak ve adil ticaretin sağlanması amacıyla; doğal ve beşerî unsurların bir araya gelmesi sonucu tarım, maden, el sanatları ve benzeri alanlarda ortaya çıkan ve bu Kanunda yer alan tanımlara ve koşullara uygun her türlü ürünün coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adıyla korunmasına ilişkin kuralları ve şartları düzenlemektir.

Mevcut mevzuatta eksikliği hissedilen, ayrıca yeni dahil edilen koruma sistemine ait “tanımlar” kısmına geniş biçimde yer verilmiştir.

Başvuru yapma hakkına sahip kişiler ile başvuru sırasında verilmesi zorunlu bulunan bilgi ve belgeler, koruma sisteminin temel amacı dikkate alınarak, ayrıntılarıyla birlikte yeniden düzenlenmiştir.

555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca incelenerek kabul edilen başvurular; Resmî Gazete ve yurt çapında dağıtımı olan en yüksek tirajlı günlük gazetelerden ikisinde başvuru tam metniyle yayımlanmaktadır. Yüksek tirajlı gazetelerdeki ilan işlemi yüksek maliyet gerektirdiğinden ve bu durumun da başvuru yapma ya da tescil işlemlerine devam etme konularında başvuru sahibi açısından caydırıcı olduğu tespit edildiğinden, söz konusu yüksek tirajlı günlük gazetelerdeki ilan için sadece başvurunun Resmî Gazetede ki ilanına atıfta bulunan bilgi ilanı düzenlemesi getirilmiş, ayrıca yerel gazetede ilan şartı da kaldırılmıştır.

555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede başvurunun Resmî Gazetede ki ilanını müteakip hangi süre içinde diğer gazetelerde yayımlanacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum uygulamada, özellikle yukarıda açıklanan yüksek maliyetli yayımların başvuru sahibi tarafından gerçekleştirilmesinde aksamalara, hatta hiç

yayımlanmaması gibi sorunlara yol açmaktadır. Bu sebeple; başvurunun Resmî Gazetedeği ilan tarihi ile başlayıp altı ay süre ile tanınan itiraz hakkını kullanmak isteyen kişilerin bu haklarını kısıtlamamak amacıyla Resmî Gazetedeği ilan tarihinden itibaren yirmi gün içinde diğere gazetelerdeki ilanın yapılması açıkça hükme bağlanmıştır.

555 sayılı Kanun Hükümünde Kararname, coğrafi işaret tescil sahibinin adres değışikliğı gibi basit değışiklikler de dahil olmak üzere sicil bilgilerinde herhangi bir değışiklik yapılmasına ilişkin hüküm içermemektedir. Hazırlanan taslak ile bu tarz değışikliklere imkan tanınmakta olup söz konusu değışikliklerin şekil şartları da hükme bağlanmıştır..

Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı koruması, söz konusu ürünler için katma bir değıer sağlamakta, aynı zamanda bölgesel kalkınmayı desteklemektedir. Koruma sisteminin bilinirlik düzeyini artırmak amacıyla, Enstitü tarafından bir amblem oluşturulması öngörülmüştür. Coğrafi işaretler için kullanılması yasal bir zorunluluk olmamakla birlikte, koruma altına alınan coğrafi işaret ve geleneksel özellikli adı taşıyan ürünlerin belirli niteliklere sahip olduğunun ve bu özelliklerin de denetime tabi tutulduğunun garantisinin tüketicilere sunulması amacıyla amblem oluşturulmasına karar verilmiştir. Benzer uygulama, Topluluk Tüzüklerinde de yer almaktadır.

Coğrafi işaretlerin ve geleneksel özellikli ürün adlarının kullanımının denetimi; bir yandan ürünün gerçek üreticilerinin bu korumanın ekonomik getirisinden faydalanmasını, öte yandan da tüketicinin beklentilerinin karşılanmasını sağlamak bakımından büyük önem taşımaktadır. 555 sayılı KHK ile ürünü üreten üreticilerden bir tanesine bile başvuru hakkının tanınması ve başvuru sahibinin denetim yapacak komisyonda etkin bir rolünün bulunması, bu hakkın bir tekel hakkıymış gibi algılanmasına yol açmaktadır. Hazırlanan taslak ile başvuru yapma hakkı tanınan üreticiler için ilgili Topluluk Tüzüğündeki uygulamaya paralel bir düzenleme getirilerek bu konudaki sıkıntılardan bir kısmının aşılması hedeflenmiştir. Ancak denetim konusundaki sorun devam etmektedir. Çünkü yine ilgili Topluluk Tüzüklerinde denetim için, 45011 sayılı AB standardına veya ISO/IEC uide 65'e göre akredite olmuş, tamamıyla bağımsız ve tarafsız kuruluşlarca denetimin gerçekleştirilmesi hükmü yer almaktadır. Dahası, hem üye hem de üye olmayan ülkelerden AB'ye yapılacak başvurular için Mayıs 2010 tarihinden itibaren akreditasyon zorunlu olacaktır. Ülkemizde, coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adının denetimini yapabilecek, bu standartlara göre akredite olmuş bir kuruluşun bulunmayışı konuyla ilgili denetim sıkıntısının aşılması için engel teşkil etmektedir. Denetim işleminin daha etkin biçimde gerçekleştirilebilmesi ve yaşanan sorunlara çözüm getirilebilmesi amacıyla, ülke gerçekleri de göz önünde bulundurularak, yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Denetim işini yapacak kuruluşun yeterli personel, ekipman ve gerekli diğere olanaklara sahip olması yeterli olup, tarafsız kamu kurumu olması aranmaksızın herhangi bir kamu veya özel kuruluş olması ve bu işi yapmaya muktedir bulunduğunun Enstitü tarafından da onaylanması gerekmektedir.

Tescildeki temel amaçlardan birinin kalitenin ve aranılan özelliklerin sürekliliğini sağlamak olması nedeniyle denetimin, hem üretim aşamasında hem de depolama ve satış yerlerinde yapılması gerekmektedir. Ayrıca denetimin hem düzenli olarak hem de şikayet üzerine yapılabilir olması sistematik açıdan önemlidir. Denetim sırasında denetim organınca istenecek coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanımına ilişkin her tür bilgi ve belgenin, bu adı kullanan kişilerce yetkili kuruluşa ibrazı zorunlu hale getirilmiştir.

Denetimin etkin bir şekilde yapıldığını kabul edebilmek için, ürün piyasasında yer alan işletme sayısının en az sekizde birinin denetime tabi tutulmuş olması öngörülmüştür.

Denetim kuruluşunca yapılan denetimlerin raporlanarak, her iki yılda bir Enstitüye ibraz edilmesi şart koşulmuştur. Bu süre 555 sayılı KHK'da on yıldır. Birçok ürün türü için on yılın çok uzun bir süre olduğu ve bu süre zarfında denetimin gereği gibi yerine getirilememesi durumunda piyasanın kontrolünü kaybetme ihtimaline karşı sürenin azaltılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. İki yıllık sürenin makul bir süre olduğu düşünülmüştür.

Enstitü tarafından yapılacak bildirimler ile Enstitüye hitaben yapılacak bildirimler konusunda açık hükümler getirilmiştir.

Hazırlanan geçici madde ile kanun değişikliği döneminde işlem görmekte olan coğrafi işaret tescil başvuruları ile 555 sayılı KHK kapsamında tescil edilmiş olup da denetim usulleri bakımından bu Kanunun öngördüğü şartları karşılamayan coğrafi işaret tescillerinin durumuna ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 -Bu Kanunla, kalite ve nitelikleri tamamen veya esasen bir ülke veya bölgedeki iklim şartlarından ya da bir bölgeye ait bitki florası veya faunaya bağlı olarak gelişen özel çevresel koşullardan yahut toprağın özel yapısı ve bölgenin jeolojik durumundan kaynaklanan nedenlerle doğal; üretim metotlarının farklılaşmasından kaynaklanan nedenlerle beşeri etkenleri de içerecek şekilde, ilgili bulunduğu coğrafi yöreden kaynaklanan her türlü ürünün coğrafi kaynağına ad olarak işaret eden ve bir ülkeye, bölgeye veya yöreye ait bulunan ürün isimlerinin korunması hedeflenmiştir.

Ayrıca bu Kanunla, Avrupa Birliği uygulamasında yer alan ve coğrafi işaret tanımına girmemekle birlikte geleneksel hammaddeler kullanılarak üretilen veya geleneksel bir terkip ya da doğrudan doğruya geleneksel bir üretim biçimi ile karakterize edilen yahut böyle bir üretim tarzını yansıtmaması nedeniyle aynı kategorideki benzer ürünlerden açıkça ayrılabilen ürün adlarını ifade etmek üzere “geleneksel özellikli ürün adları” da koruma kapsamına alınmıştır. Bu yolla AB ile ikili Anlaşmalar çerçevesinde baklava, pastırma, cezerye, döner, gül likörü benzeri geleneksel özellikli ürünlerimizin korumaya alınması ve kökleri derinlere uzanan Türk kültür ve tarihi kapsamında daha pek çok sayıda ürünümüzün ulusal ve uluslararası arenada haksız rekabetten korunması amaçlanmıştır.

Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürünlere bu kanun kapsamında sağlanacak koruma ile;

i) “Peynir” örneğinde olduğu gibi, genel bir ürün kategorisinde yer alan bir ürünün, sırf belli bir yörede veya özel metotlarla üretilmesinden dolayı, “Ezine peyniri” örneğinde olduğu gibi, benzer ürünlerden tamamen farklı olarak değerlendirilmeye tabi tutulmasını sağlayan ürün adlarının koruma altına alınarak ürün ve pazar farklılaştırılması yaratılması ve bu yolla ürünlerin çeşitliliğinin artırılmasının teşvik edilmesi;

ii) Belirli bir coğrafyaya ait ya da geleneksel özelliği bulunan ürünlerde kuşaktan kuşağa aktarılmış olan temel hususiyetlerin tescil yoluyla korunarak bu ürünlerin yozlaşmasının önlenmesi; piyasa değerlerinin artırılması ve bu yolla çiftçi, zenaatçı ve yerel işlik sahiplerinin gelirleri arttırılarak yerel halkın bu yörelerde tutulmasının sağlanması; kırsal ekonominin bu tür özel ürünler vasıtasıyla kuvvetlendirilmesi,

iii) Yöresel ürünlerin taşınması gereken bir takım özellikleri taşımayan, ilgili yöre ile hiçbir bağı olmayan bir takım niteliksiz ürünlerin o yöreye aitmiş gibi satışa sunulması haksız kazanç elde edilmesinin ; taklit ürünün gerçek ürün gibi satılması dolayısıyla tüketicinin aldatılmasının ve üründen beklediği kaliteyi ve özellikleri bulamayacak olan tüketicinin zihninde yer alan coğrafi işarete konu ürünle ilgili ün ve olumlu imajın zedelenmesinin önlenmesi; aynı zamanda bu tarz bir tecavüzün devam etmesi dolayısıyla coğrafi işarete konu olan ürünün bir tür adı haline gelerek zaman içinde yok olmasının engellenmesi, dolayısıyla ürünün haklı üreticilerinin sahip oldukları ciddi öneme sahip bir ticari aracı ve yörelerinin tarihi, kültürel ve coğrafi özelliklerinden kaynaklanan zenginliklerini kaybetmelerinin engellenmesi, sağlanabilecektir.

Yukarıda yer alan işlevler coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı korumasının sahip olduğu fonksiyonları genel anlamda ifade etmektedir. Bu işlevlere ürün açısından bakıldığında, ürünün kaynaklandığı yöreyi, ürünün belli bir kaliteye sahip olduğunu, denetlendiğini ifade ederek ürünün mevcut ününün zarar görmesini engelleyen coğrafi

işaretler ve geleneksel özellikli ürün adları, aynı zamanda üretici açısından da ürünün kalitesine dair ciddi bir gösterge vazifesi görür. Ayrıca üreticilerin bazı müteşebbisler tarafından haksız rekabete uğratılmalarını da engeller. Ancak gerçek hak sahibi olan üreticilerin kullanabildiği bu hak ile haksız rekabetle mücadele anlamında ciddi bir adım atılmış olmaktadır. Tüketici açısından bakıldığında da, tüketicinin meylettiği coğrafi işarete konu ürünün sahip olduğu özellikler ve kalitenin, aldığı üründe gerçekten bulunmasını temin eder.

MADDE 2- Bu madde metninde Kanun Taslağında kullanılan bazı kavramlar tanımlanmaktadır.

555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden farklı olarak “geleneksel özellik”, “geleneksel özellikli ürün” ve “geleneksel özellikli ürün adı” tanımlarına yer verilmiştir.

Bilindiği üzere Avrupa Birliği ülkelerinde geleneksel özellikli ürünler, orijinal adı “Tarım ve Gıda Ürünleri için Özel Karakter Sertifikası” olan 2082/92 sayılı Konsey Tüzüğü çerçevesinde korunmaktadır. Ancak literatürde ve uygulamada “geleneksel özelliğin garanti edildiği ürün” ifadesi daha çok kullanıldığından, Kanunda bu adlandırma tercih edilmiştir.

Söz konusu Tüzük çerçevesinde ve Anadolu kültürünün kökü pek çok sayıda uygarlığa dayanan zengin birikimi de değerlendirilerek baklava, pastırma, cezerye, döner, gül likörü ve benzeri çok sayıda geleneksel ürünümüzün bu kapsamda tescile konu olabileceği; bu mevzuatın oluşturulması ile AB ile ikili Anlaşmalar çerçevesinde bu ve benzeri ürünlerin hemen korumaya alınabileceği; uzun vadede AB ‘ye katılım sağlamamız durumunda ise tescilli ürünlerimiz bu Tüzük kapsamına alınabileceğinden AB üyesi tüm ülkelerde korumaya kavuşabileceği düşünülmüştür.

2082/92 sayılı Tüzüğün 2 nci maddesinde geleneksel özellik anlamına gelmek üzere “özel karakterin” tanımı yapılmış ve bir tarım veya gıda ürününü aynı kategoride yer alan diğer benzer ürünlerden ayıran özellik veya özellikler bütünü olarak değerlendirilmiştir. Ancak Tüzüğe göre bir ürünün sunuluş şekli üstteki ifade çerçevesinde bir özellik olarak kabul edilmemektedir. Ayrıca, anılan Tüzük maddesinin ilk fıkrasında özel karakterin, Topluluk veya ülke mevzuatlarında yer alan ve standart kurumlar tarafından düzenlenen standartlarda veya uygulaması isteğe bağlı olan standartlarda yer alan bileşim formülleriyle veya üretim metodlarıyla sınırlandırılmayacağı hususu düzenlenmiştir. Bu kısımda amaç özel karakterin veya aynı anlama gelmek üzere geleneksel özelliğin bir takım standartlarda yer alan veriler ve düzenlemelerle sınırlandırılmasını önlemektir. Ancak bu standartlar sırf bahsi geçen geleneksel özelliği belirlemek amacıyla düzenlenmişse bunlar sınırlandırma olarak kabul edilmeyecektir.

Ayrıca 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden farklı olarak üretici tanımı faaliyetleri itibarıyla tescil altına alınmış olan ürün adı özelliklerini etkileyen gerçek ve tüzel kişilerin tamamını kapsayacak şekilde genişletilmiş ve böylece faaliyetleri itibarıyla ürün özelliklerini bozucu davranışlarda bulunması mümkün bulunan piyasa aktörlerinin tamamı yasal yaptırım alanına dahil edilmiştir.

555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede tanımları yer almayan markalama ve etiketleme kavramlarının tanımlanması yoluna gidilmiş ve bu uygulamalara açıklık kazandırılmaya çalışılmıştır.

Öte yandan, kullanılan menşe ad, mahreç işareti veya geleneksel özellikli ürün adlarının Kanun hükümlerine uygun olarak tescil edilmiş olduğunu belirtecek şekilde Enstitü tarafından oluşturularak tescilli adla birlikte kullanılması öngörülen amblem uygulaması getirilmiş ve “amblem” kavramı tanımlanmıştır.

MADDE 3- Madde, Kanun Tasarısında sağlanan korumadan yararlanacak kişileri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 4- Madde ile, Anayasanın uluslararası anlaşmaların geçerliliği ile ilgili hükmüne uygun olarak, yürürlükteki uluslararası anlaşmaların bu Kanun Tasarısı hükümlerinden daha elverişli olması halinde, elverişli olan hükümlerin uygulanmasının talep edilebilmesine imkan vermek amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 5- Kanun Tasarısı ile sağlanacak korumanın tescil yolu ile elde edileceğini belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 6- Madde, Kanun Tasarısı ile sağlanacak korumanın, menşe adlar, mahreç işaretleri ve geleneksel özellikli ürün adları için geçerli olabileceğini ortaya koymak amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 7- Madde, Kanun Tasarısı ile koruma kapsamına alınamayacak olan durumları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 8- Madde, 555 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirlenmemiş olan hak sahibi kavramını düzenlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Coğrafi işaretler ve geleneksel özellikli ürün adları diğer sınai mülkiyet haklarından farklı olarak belirli bir işletme sahibinin veya kişilerin iktisadi çıkarına değil, belirli bir yöre ülke veya bölgede yaşayan ve tescil konusu ürün adı ile ilgili bulunan herkesin menfaatine hizmet eden kolektif tanıtım araçlarıdır. Bu bakımdan coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adlarının tescili ile sağlanan hak, bu ad ve işaretlerin mülkiyeti değil, bunların tescille getirilen şartları sağlayan herkes tarafından kullanılması hakkıdır. Bu nedenle coğrafi işaretler ve geleneksel özellikli ürün adları, bir mal ya da hizmetin belirli bir işletmeden değil, ilgili bulunduğu ürünün ün, kendine has özellik ve niteliklerinin uzun vadede korunabilmesi amacıyla o ürünün belirli bir bölge, yöre veya ülkeden , bu bölge, ülke veya yöreye ait beşeri veya doğal hususiyetlerden kaynaklandığını gösteren işaretlerdir. Amaç, bazı ürünlere özel rengini veren bu tip hususiyetlerin kuşaktan kuşağa bozulmadan aktarılabilmesini sağlamak; ürünü ve üreticiyi korumaktır.

Bir menşe adı sicilde belirtilen coğrafi bölgede faaliyet gösteren tüm üreticiler tarafından, sicilde gösterilen ürünler için, bu ürünlerin sicilde gösterilen kalite, ün ve diğer özelliklerine uygun olmak şartıyla serbestçe kullanılabilir ve başvuru sahibinin bu türden bir uygun kullanım için, sicilde ilan edilen ve denetimin gerektirdiği hususlar dışında her hangi bir bedel veya sözleşme ya da iktisadi menfaat talep etmesi söz konusu değildir. Yine mahreç işaretleri ürünün üretimi işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az birinin belirtilen yöre , alan veya bölge sınırları içinde yapılmış olması ve ürünün sicilde gösterilen özellikleri taşıması koşuluyla serbestçe kullanılabilir. Tescil edilen geleneksel özellikli ürün adları da sicilde gösterilen özellikleri taşımak şartıyla herkes tarafından kullanılabilir.

MADDE 9- Madde, 555 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, “Korumanın kapsamı” başlığı altında düzenlenmişken, Kanun Tasarısı ile “Hakkın kapsamı” başlığı ile düzenlenerek, içerik ile madde başlığı uyumlu hale getirilmiştir.

MADDE 10- Madde, Kanun Tasarısı ile sağlanan korumanın sınırlarını belirlemek maksadıyla düzenlenmiştir.

MADDE 11- Bu Madde ile, Kanun Tasarısı kapsamında yetkili tescil mercii belirlenmiştir.

MADDE 12- Madde, coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı tescili için başvuruda bulunma hakkına sahip kişileri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ürünün üreticisi olan bütün gerçek veya tüzel kişilerin coğrafi işaret tescili için başvuru hakkına sahip olmalarını sağlamakta olup, bu durum tescil işlemleri sırasında ve sonrasında rekabete ilişkin bir takım problemlerin doğmasına sebep olmakta idi.

Bir coğrafi işaret tescili için başvuru hakkının tek bir gerçek veya tüzel kişiye verilmesi durumunda, ürünün üretilmesine ve taşınması gereken özelliklere ait tüm bilgi ve belgeler, ürün şartnamesi, denetleme mekanizmasının içeriği ve dolayısıyla ürünle ilgili olarak ihlale sebep olan fiiller gibi çok önemli bir takım özellikler tek bir üretici tarafından belirlenmiş olmaktadır. Bu tarz başvurularda ise, başvuru sahibi kolektif bir hak olarak coğrafi işaret tescilinin doğasına aykırı şekilde denetleme mekanizmasını sadece kendi inisiyatifinde düzenlemeye çalışmakta, söz konusu ürünün ancak kendilerinden izin alınması koşuluyla üretilebileceği gibi haksız rekabete yol açabilecek bir takım düzenlemeleri resmileştirmek istemekte idiler.

Böylesi bir durumda ise, görünürde tamamen tarafsız ve yasal bir tescil gerçekleştirilmiş olsa bile gerçekte söz konusu ürün sektöründe diğer üreticilerle rekabet halinde olan tek bir firma veya üreticiye başvuru hakkının sağladığı bazı yetkilerin verilmesi başlı başına haksız rekabeti engellemek için düzenlenmiş olan bir kanunun bizatihi haksız rekabete sebep olması sonucunu verebilmektedir. Bu nedenle gerçekte kamusal bir hak sağlayan ve çok uzun yıllar içinde belirli bir bölge, yöre veya ülkedeki pek çok üreticinin katılımıyla oluşmuş olan coğrafi işaret veya belirli bir geleneksel özelliğin tescilinin de, tescilin amacı doğrultusunda tescile konu ürünü üreten üreticilerin mümkün olan en geniş katılımıyla sağlanması ve bu türden bir katılımın Kanunla teşvik edilmesi uygun görülmüştür.

Böylece yeni düzenlemeyle ürünün üreticisi sayılan gerçek ve tüzel kişilere ancak söz konusu ürün piyasasında kendilerinden başka bir aktör bulunmadığının, diğer bir deyişle tek üretici olduklarının resmi bir belgeyle ispatı halinde başvuru sahibi olma imkanı tanınmış ve tescil başvurularının kural olarak yasal oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın 2 nci maddenin (g) bendinde yer alan üretici tanımına uygun olarak söz konusu ürünün üreticisinden oluşan birlik yahut gruplar tarafından yapılması ilkesi benimsenmiştir.

Ayrıca 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile paralel olarak, ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili bulunan derneklerin yanı sıra ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi yöre ile ilgili kamu kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının da başvuru da bulunabileceği kabul edilmiştir.

MADDE 13- Madde ile, Kanun kapsamında gerçekleştirilecek başvurularda sunulması gereken bilgi ve belgeler belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde, coğrafi işaret başvurusunda bulunanın açık kimlik bilgilerini ve başvuru hakkına Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen kategorilerden hangisi aracılığıyla sahip olduğuna ilişkin bilgi ve belgelerle birlikte başvuranın açık tescil talebini de içeren ve Yönetmelikte belirtilen şekle uygun olarak hazırlanmış bir başvuru dilekçesinin Enstitüye verilmesi şart koşulmuştur.

Maddenin (b) bendinde, başvuru sahibinin 12 inci maddenin (a) bendi uyarınca üreticilerden oluşan bir grup olması halinde Enstitüye ibrazı gereken belge ve bilgiler sayılmıştır. Kanunda “grup” kavramı “yasal oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birlik” olarak tanımlanmış olduğundan, başvurunun bir üretici grubu olarak yapılması halinde, söz konusu grubun yasal ya da kalıcı bir yapı arz eden üretici birliklerinden olup olmadığına bakılmayacaktır. Maddeye göre, başvuruda bulunan grubun aynı ürünün üreticisi olan ve yalnızca tescil amacıyla bir araya gelmiş üreticilerden oluşması dahi mümkündür. Bununla birlikte başvuru sahibi grubun tescil amacıyla bir araya gelmiş üreticilerden oluşması halinde, söz konusu grubu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin ad ve soyadlarının yahut ticaret unvanlarının, adreslerinin başvuru sırasında ayrı ayrı belirtilmesi gerekecektir. Yanı sıra, coğrafi işaretin ürün üzerindeki kullanım biçiminin ne şekilde olacağına, diğer bir deyişle markalama ve etiketleme biçimlerinden hangisinin kullanılacağına başvuru sahibi tarafından ayrıntılarıyla ve gerekçelendirilerek açıklanması istenilmiştir.

Tescili talep edilen coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı eğer ürün üzerinde tescilli bir marka ile birlikte kullanılacaksa, diğer bir deyişle başvuru sahibi ürün adının belirli bir marka ile birlikte kullanımını şart koşuyor ise, bu kullanımın ürünün veya markanın karşılıklı olarak hangi özelliklerinden dolayı zorunlu bulunduğu ayrıntılarıyla açıklanacak ve gerekçelendirilecektir.

Öte yandan, etiketleme rejiminin seçilmesi halinde, söz konusu etiketin görünümünü anlatan bir etiket örneğinin ve ürüne ilişkin olarak etiketin içereceği bilgilerin, geleneksel özellikli ürün adı veya coğrafi işaretin bu etiket üzerinde hangi biçimde yer alacağına, etiketin başvuru sahibi tarafından mı yoksa denetim organı tarafından denetim sırasında mı, ne tür bir bedel karşılığı üreticilere verileceğinin ayrıntılarıyla açıklanması ve tescil bilgileri içerisinde üçüncü kişiler tarafından kolaylıkla izlenebilmesi sağlanacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde, 555 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden farklı olarak, ürün ile yöre arasındaki bağın ispatı ve bu bağ dolayısıyla üründe benzerlerinden farklı olarak meydana gelen hususiyetlerin ortaya konulması daha detaylı ve net olarak istenilmiştir. Bu bentte ifade edilen yöre sınırlarının belirlenmesi coğrafi işaret tescili bakımından son derece önemli bir çalışmadır. Ancak bugüne kadar yapılan başvurularda bu konuya yeterince önem verilmediği görülmektedir. Genel bir tavır olarak başvuru hangi yöre ilişkilendiriliyorsa o yörenin fiziksel sınırları belirtilerek bu koşul geçirilmektedir. Oysa sağlıklı ve doğru bir tescil için ürünün yöre sınırlarıyla ne gibi farklılıklar gösterdiği, yöredeki toprak, jeolojik ortam, iklim ve topografyanın farklılaşma derecesi gibi kavramların araştırılması ve detaylı olarak değerlendirilmesi çok önemlidir. Örneğin Fransa’da yöre sınırlarının belirlenmesine ilişkin olarak özel bir komite her başvuru için tesis edilmekte, bu

komite, konunun uzmanlarından ve akademik yetkililerinden faydalanarak birkaç yılı bulan çalışmalar sonucunda ilgili yörenin sınırları belirlemektedir.

Ayrıca bu madde ile, ürünün yöredeki tarihsel geçmişi de istenen bilgi ve belgeler arasında yer almıştır.

Madde ile, 555 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden farklı olarak, gerçek veya tüzel kişilerin kural olarak tek başına başvuruda bulunmalarına izin verilmemiştir. Bu kuralın istisnası olarak gerçek veya tüzel kişilere ancak, söz konusu ürünün tek üreticisi olmaları halinde müsaade edilmektedir. Bu çerçevede, maddenin (ç) bendinde başvuru sahibinin söz konusu ürünün tek üreticisi olduğunu ispatlayan bilgi ve belgeler talep edilmektedir.

555 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, sadece üretim alanının belirtilmesi yeterliydi. Ancak bu durum, üretim alanının yetersiz ve doğruluktan uzak şekilde belirlenmesine sebep olmaktaydı. Bu sebeple, üretim alanının belirlenmesi ve sınırlarının tayin edilmesi bağlamında dikkate alınacak kriterler Maddenin (ğ) bendinde düzenlenmiştir.

Maddede yer alan geleneksel özellikli ürünlerle ilgili bentler, 2082/92 sayılı AB tüzüğü ile tamamen uyumlu olarak düzenlenmiştir.

MADDE 14- Enstitüye yapılan başvurular; 2 nci maddede belirtilen tanımlar, 6 ncı ve 7 nci maddede belirtilen koruma kapsamı, 12 nci madde çerçevesinde başvuru hakkı ve bu hakkın şartlarını haiz bulunulup bulunulmadığı ve 13 üncü maddede açıklanan başvuru sırasında verilmesi gerekli bilgi ve belgeler bakımından incelenir. İnceleme neticesinde yukarıda belirtilen şartları taşımadığı tespit edilen başvurular, hangi koşulların eksik olduğu açıkça belirtilmek suretiyle eksiklikler tamamlanmak üzere geri çevrilir.

Başka ülke kaynaklı bir ürünü konu alan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurularının bu Kanun hükümleri çerçevesinde korunabilmesi için; yerli ve yabancı başvuruların kanun karşısında eşit koşullarda değerlendirilebilmesi amacıyla, bu maddede yapılan incelemenin kaynak ülkede de yapılması, Türkiye’den yapılacak başvurulara da kaynak ülkenin eşit bir koruma sağlıyor olması ve son olarak başvuruya konu coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kaynak ülkede ya da dahil olduğu uluslararası topluluk tarafından tescil edilmiş bulunması şart koşulmuştur. Ayrıca, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı korumasının vazgeçilmez bir parçası olan denetim işlemi, 23 üncü madde kapsamında Türkiye’de de yapılabilir olmalıdır.

Başka bir ülkede korunan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil talebini içeren başvurunun, Türkiye’de korunmakta olan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı ile aynı olması halinde talebin; ancak ürünlerin hangi ülkede üretildiğinin açıkça ve görülebilir bir biçimde etiket üzerinde belirtilmesi durumunda kabul edilebileceği hükme bağlanmıştır. Böyle bir durumla özellikle benzer kültür, dil v.b. özellikler taşıyan ülkeler söz konusu olduğunda karşılaşılabılır. Düzenleme yapılırken her bir ülkenin geçmişten gelen hakları göz önünde bulundurulmuş, AB’deki ve diğer ülkelerdeki uygulamalar da dikkate alınmış ve sonradan yapılan başvurunun ret edilmesi yerine yukarıda açıklanan birlikte bulunma prensibi tercih edilmiştir.

İnceleme sırasında başvurularla ilgili teknik bilgilerin kanıtlanmasına ihtiyaç duyulabilir. Sayısız sayıda ürün için bu Kanun kapsamında tescilin mümkün olması ve Enstitünün de sadece bir tescil kurumu olması nedeniyle, böyle bir ispata ihtiyaç

duyulduğunda konuda uzman kurum veya kuruluşlardan inceleme talep edilmesinin zorunlu olduğu görülmüştür. Enstitü tarafından uzman kurum veya kuruluştan talep edilen inceleme kapsamında, maliyet gerektiren kimyasal analiz v.b. bir incelemenin zorunlu bulunması veya ilgili kurum veya kuruluş tarafından ücret talep edilmesi halinde, bu ücretlerin başvuru sahibince Enstitüye ödenmesi şart koşulmuştur.

MADDE 15- Başvuruyu incelemek için gerekli olan başvuru ücreti ile başvuru sahibinin ad ve adres bilgilerini içeren kimliğine ilişkin bilgiler hariç tutularak, 14 üncü madde kapsamında yapılan inceleme neticesi tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için başvuru sahibine 3 aylık süre tanınmıştır. Başvuru sahibince Enstitüye ibraz edilmesi zorunlu bulunan ve 14 üncü maddede açıklanan bilgi ve belgelerin, genellikle detaylı bir literatür taraması gerektirmesi ve çoğu zaman başka kurum ve kuruluşlardan alınabilecek yardımlarla hazırlanması gerektiği göz önünde bulundurularak, tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amacıyla 3 aylık süre tanınmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Birinci fıkra hükmü uyarınca belirlenen eksikliklerin yine aynı fıkroda belirtilen süre içinde giderilmemesi durumunda uygulanacak yaptırım, 17 nci madde kapsamında itiraza açık olmak üzere başvurunun reddi olarak düzenlenmiştir.

Başvuruyu incelemek için gerekli olan başvuru ücretinin ödenmiş olduğunu gösterir belge veya başvurunun elektronik ortamda yapılması halinde anlaşmalı banka ekranından Enstitüye anında ulaştırılan on- line banka kaydı ile başvuru sahibinin ad ve adres bilgilerini içeren kimliğine ilişkin bilgilerin bulunmaması halinde, başvurunun yapılmamış sayılması hükmü düzenlenmiştir. Enstitünün nihai kararı niteliğinde olan bu hüküm, dolayısıyla 17 nci madde kapsamında itiraza açık değildir.

Başvuru ücretinin ödendiğine dair belgenin , bu Kanunun 51 ve 52 nci maddelerinde açıklanan nedenlerle Enstitüye ulaşmadığının ispatı halinde ise üçüncü fıkra hükmünün uygulanmayacağına ilişkin istisna getirilmiştir. Bu durumda başvuru tarihinden itibaren geçerli olacak 14 üncü madde hükümleri bakımından incelenecek başvuru için Enstitüce yeniden bir karar alınacaktır.

MADDE 16- (hafta sonu...)14 üncü ve 15 inci madde hükümlerine uygun olan başvurulardan menşe ad tescili için yapılmış olanlar Resmi Gazete ile sadece menşe ad tesciline konu olan ürünün üretim alanını kapsayan ilde yayımlanan bir yerel gazetede bir kez yayımlattırılır. Üretim alanının birden fazla ili kapsamı durumunda ise ilan; söz konusu illerin tamamında birden yayımlanan bir yerel gazete varsa bu gazetede, yoksa her bir ilde yayımlanan yerel gazetelerde ayrı ayrı yapılmalıdır. Yayın işleminin temel amacı üçüncü kişilerin başvurudan haberdar edilmesidir.

Niteliği gereği kaynaklandığı coğrafya dışındaki alanlarda da ürünün üretilebilir olması nedeniyle, mahreç işareti tescil başvurularının ilanı ise; Resmi Gazete ve yerel gazetenin yanı sıra yurt çapında dağıtımı olan en yüksek tirajlı günlük gazetelerden iki tanesinde birer kez yapılır. Yüksek tirajlı günlük gazetelerdeki ilan sadece, başvurunun Resmi Gazetede yayımlandığı bilgisini taşıyacak şekilde bilgi ilanı olarak yapılacaktır. Mahreç işareti tescil başvurusunun yerel gazetede ilanı için, birinci fıkroda belirtilen durumlar göz önünde bulundurulacaktır.

Geleneksel özellik yansıtması ve belirli bir alanla sınırlı kalmaması nedeniyle geleneksel özellikli ürün adı tescili için yapılmış başvurular, Resmi Gazetede yayımlanır ve

başvurunun Resmi Gazetede yayımlandığına ilişkin bilgi ilanı da yurt çapında dağıtımı olan en yüksek tirajlı günlük gazetelerden iki tanesinde birer kez yapılır. Yayım işlemine ait her türlü masraf başvuru sahibince karşılanır.

555 sayılı KHK uyarınca başvurulardaki bilgiler, yayın işlemi için belirtilen tüm gazetelerde tamamen yayınlanmaktadır. Yüksek tirajlı gazetelerdeki ilan işlemi yüksek maliyet getirdiğinden ve bu durumun da başvuru yapma ya da tescil işlemlerine devam etme konularında başvuru sahibi açısından caydırıcı olduğu tespit edildiğinden, söz konusu gazetelerdeki ilan için sadece başvurunun Resmi Gazetede ilanına atıfta bulunan bilgi ilanı düzenlemesi getirilmiştir.

555 sayılı KHK'da başvurunun Resmi Gazetede ilanını müteakip hangi süre içinde diğer gazetelerde yayımlanacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum uygulamada, özellikle yukarıda açıklanan yüksek maliyetli yayımların başvuru sahibi tarafından gerçekleştirilmesinde aksamalara, hatta hiç yayımlanmaması gibi sorunlara yol açmaktadır. Bu sebeple; başvurunun Resmi Gazetede ilan tarihi ile başlayıp 6 ay süre ile tanınan itiraz hakkını kullanmak isteyen kişilerin bu haklarını kısıtlamamak amacıyla Resmi Gazetede ilan tarihinden itibaren 15 gün içinde diğer gazetelerdeki ilanının yapılması açıkça hükme bağlanmıştır. Ayrıca başvuru sahibinin tasarrufunda olan bu şekli şartın yerine getirilmemesinin müeyyidesi de geri çekilmiş saymak olarak düzenlenmiştir. Geri çekilmiş saymak, bu işlemin itiraza konu olmaması sonucunu doğurmaktadır.

Menşe ad ve mahreç işareti tescil başvurularının yayımında, başvuru sırasında ibraz edilen başvuru sahibinin kimlik bilgileri; menşe ad veya mahreç işaretinin üzerinde kullanılacağı ürünün adı; ürünün tescil edilen menşe ad veya mahreç işaretini içeren adı; menşe ad olarak mı yoksa mahreç işareti olarak mı tescil edildiğine ilişkin bilgi; ürünün kaynaklandığı coğrafi yörenin sınırları; ürün içeriğinde yer alan hammadde listesi ile birlikte, varsa ürünün fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik özellikleri ile insan bünyesi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini (organoleptik) açıklayıcı teknik bilgileri içeren ürün tanımı; üretim metoduna, ve varsa söz konusu ürünün karakteristiği haline gelmiş yerel üretim teknikleri ile usul ve adetlere; ürünün kaynaklandığı yörede ambalajlanmasının şart koşulduğu durumlarda ambalajlanmanın söz konusu coğrafi yörede yapılmasını zorunlu kılan nedenlere ilişkin özet bilgiler; ürünün niteliğinin, ününün veya diğer özelliklerinin kaynaklandığı coğrafi yöre ile bağlantısını ortaya koyan ve ürünün söz konusu coğrafi alandaki tarihsel geçmişine ilişkin bilgiler; coğrafi işaretin ürün üzerindeki kullanım biçimi ve buna ilişkin ayrıntılar ile denetim usul ve esaslarına ilişkin bilgiler yer alır. Bu bilgiler 17 nci madde kapsamında üçüncü kişilerin itirazına açıktır.

Geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusunun yayımında, başvuru sırasında ibraz edilen başvuru sahibinin kimlik bilgileri; tescile konu adın üzerinde kullanılacağı ürünün adı; geleneksel özellikli ürünün tescil edilen adı; ürün içeriğinde yer alan hammadde ve diğer girdilerin özellikleriyle birlikte ürün karakteristiğine işaret eden hazırlama tekniklerinin de açıklandığı üretim metodunun tanımı; ürünün, geleneksel özelliği ile ilişkili olmak kaydıyla, fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik özellikleri ile insan bünyesi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini (organoleptik) açıklayıcı teknik bilgiler; geleneksel özellikli ürün adının ürün üzerindeki kullanım biçimi ve buna ilişkin ayrıntılar; geleneksel özelliğin muhafazasını sağlayacak asgari koşullar ile bu koşulları sağlayan denetim usul ve esaslarına ilişkin bilgiler yer alır. Bu bilgiler 17 nci madde kapsamında üçüncü kişilerin itirazına açıktır.

MADDE 17- İnceleme aşamasında reddedilen başvurular için 555 sayılı Kanun

Hükmünde Kararname kapsamında itiraz sistemi bulunmamaktadır. Her ne kadar başvurular incelenirken konuda uzman kurum ve kuruluşlardan bilgi alınıyor olsa da, Enstitü tarafından 15 inci madde çerçevesinde verilen kararın bir kez daha incelenmesi amacıyla, bu aşamada da itiraz prosedürü getirilmiştir. Karara karşı, başvuru sahipleri, kararın kendilerine bildirim tarihinden itibaren 2 ay içinde yazılı olarak itirazlarını yapabilirler.

Üçüncü kişiler, bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yayınlanmış başvurulara karşı, Resmi Gazetede ki yayım tarihinden itibaren altı ay içinde Enstitü nezdinde itiraz edebilirler. Tescil başvurusunun Kanununun 3, 6, 7, 12 ve 13 üncü maddelere uygun olmadığı iddiasına veya marka hakkı gibi önceki tarihe dayalı herhangi bir hak sahibinin öncelik itirazına dayalı olarak yapılacak itirazlar, gerekçeli ve yazılı olmalıdır. Enstitü itirazı incelerken itiraza dayanak oluşturacak ek delile ihtiyaç duyarsa, itiraz sahibinden bir ay içinde ibraz etmesi şartıyla ek delil isteyebilir. Belirtilen süre içinde ek delil ibraz edilmemesi halinde ise itiraz, mevcut belgeler kapsamında değerlendirilir.

İkinci fıkra kapsamında yapılan itiraz başvuru sahibine iletilir ve 2 ay içinde karşı görüşünü açıklaması istenir. Belirtilen süre içinde karşı görüşün ibraz edilmemesi halinde ise itiraz, mevcut belgeler kapsamında değerlendirilir.

Birinci ve ikinci fıkralara göre yapılan itirazlarda, Enstitü itirazı alır ve değerlendirilmek üzere Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kuruluna iletilir. Ancak bunun için, Tebliğde belirtilen itiraz inceleme ücretinin itiraz tarihinden itibaren bir aylık süre içerisinde itiraz sahibi tarafından Enstitüye ödenmesi gerekir. İtiraz inceleme ücretinin öngörülen süre içerisinde ödenmemesi halinde itiraz geri çekilmiş sayılır.

Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu İtirazı alır ve başvuru sahibinin de görüşüne başvurarak, başvuru daha önce 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında incelenmiş olsa dahi, gerekli gördüğü takdirde itirazda ileri sürülen hususların konuda uzman bir veya birden fazla kamu kuruluşu veya üniversite veya tarafsız özel kuruluş tarafından yeniden incelenmesini talep edebilir. Burada Yeniden İnceleme ve Değerlendirme kurulunun takdir yetkisi ancak başvurunun 14 üncü madde kapsamında daha önce incelenmiş olduğu hallerle sınırlıdır. İtirazın uzman kuruluşa incelenmesi yönünde bir karar verilmesi halinde, ilgili kurum veya kuruluşa ödenecek inceleme ücreti ile başvuruların inceleme için ilgili kuruluşa gönderilmesi ücreti itiraz sahibi tarafından Enstitüye ödenir. İnceleme ile ilgili ücretlerin ödenmemesi halinde değerlendirme dosyadaki belge ve bilgilere göre yapılır.

Görüldüğü üzere Kanunda, 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden farklı olarak itiraz aşamasında üç türlü ücret kalemi düzenlenmiştir. Bunlar; itirazın Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu tarafından incelenmesi için ödenecek ücret; Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunca itirazın uzman kuruluşa incelenmesi yönünde bir karar verilmesi halinde uzman kuruluşa ödenecek ücret ve son olarak itirazın inceleme için ilgili kuruluşa gönderilmesi, diğer bir deyişle posta, fotokopi vs. masraflara ilişkin sabit bir ücret ödemesidir. İtirazın inceleme için uzman kuruluşa gönderilmesi ücreti miktar olarak 14 üncü madde kapsamında başvuru sahibinden alınan “ başvurunun inceleme için uzman kuruluşa gönderilmesi ücreti”nden farklı olamaz.

Başvuruya karşı ikinci fıkra kapsamında yapılan ve aynı gerekçeyi içeren birden fazla itiraz varsa, itirazı inceleyecek kurum veya kuruluşa ödenecek ücret itiraz sahiplerince paylaşılarak ödenebilir. Hükmün bu şekilde düzenlenme nedeni; uzman kurum veya kuruluş incelemesi için, özellikle kimyasal analiz gibi yüksek sayılabilecek miktarlarda ücret

gerekmesi halinde, aynı analiz için bir kereden fazla ücretin ödenmesinin gereksiz olacağını düşünülmesidir.

Yayımlanan başvurulara karşı kamu kuruluşlarınca yapılacak itirazların, kamu menfaati gözetilerek yapıldığı görüşünden hareketle, itiraz inceleme ücreti ile itirazla ilgili olarak Enstitünün yapacağı hizmetler karşılığı ücret alınmaması hükme bağlanmıştır.

MADDE 18:- Yayımlanan başvurulara Resmi Gazetede yayım tarihinden itibaren 6 ay içinde itiraz edilmez veya 17 nci madde kapsamında yapılan itiraz reddedilirse, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil talebi Yönetmelikte belirlenen bilgileri içerecek şekilde Sicile kaydedilir. Tescil belgesi düzenleme ücretinin ödenmesi şartıyla tescil belgesi düzenlenerek başvuru sahibine gönderilir.

Kanunun 17 nci maddesi kapsamında yapılan itirazlar, konusunda uzman kurum veya kuruluşlardan görüş alınarak incelenir. İnceleme neticesinde başvurunun biçim veya kapsamında değişiklik yapılmasına karar verirse, 16 ncı maddeye göre yayımlanır ve sadece söz konusu değişiklik 17 nci madde uyarınca itiraza açılır. 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede ise, başvuruların değişikliğe uğraması halinde “yeni değişikliğe uğramış şekliyle ve kapsamı açıkça belirtilerek” yayımlanması hükmü bulunmaktadır. Yayımına ilişkin maliyetlerin düşürülmesi ve ilk ilanı sırasında itiraz edilmeyen, dolayısıyla itiraza açık olmayan hususlar için yapılabilecek muhtemel itirazları önlemek amacıyla hüküm bu şekilde düzenlenmiştir.

Değişikliklerin Resmi Gazetede ilan tarihinden itibaren 6 ay içinde herhangi bir itiraz yapılmaması halinde coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı, değişikliğin Resmi Gazetede yayım tarihi itibarıyla kesinlik kazanır ve değişiklik Sicile kaydedilir.

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adı Sicili alenidir. Sicil örneği, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi koşuluyla talep eden herkese verilir. Başvuruların örneği ise ancak, Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra ve Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi halinde verilir.

İtiraz incelemesi neticesinde reddedilen başvurulara ilişkin ret kararı, üçüncü kişileri bilgilendirmek amacıyla sadece Resmi Gazetede yayımlanır.

MADDE 19- Coğrafi işaretler ancak bu Kanunda belirtilen şartları karşılayan ürünler üzerinde kullanılır.

Menşe adları, mahiyetleri itibarıyla, gerek ham maddeleri gerekse üretim aşamaları bağlamında tamamıyla kaynaklandıkları yöre ile bağımlı olan ürünler için kullanılabilir. Bu nedenle menşe adlarının, ilgili yöre dışında üretim yapan üreticiler tarafından kullanılması söz konusu değildir. Bu durum maddede açıkça düzenlenmiştir. Bu noktada diğer önemli bir husus da, menşe adının kullanımında tescil belgesinde düzenlenmiş olan kullanım biçiminin esas olacaktır. Coğrafi işaretlerin kullanım biçimi belirlenirken markalama, etiketleme veya işaretleme seçeneklerinden biri seçilebilir. Ancak 555 Sayılı KHK bu biçimlerin mahiyetini net olarak belirlemediğinden bu kanun ile konuya açıklık kazandırılması amaçlanmıştır. Bu maksatla, kullanım biçiminin belirlenmesinde, başvuru sahiplerinin ihtiyaçları özelinde esnek bir belirleme yapabilmelerine imkan verilmek istenmiştir. Madde ile getirilen uygulamada, başvuru sahipleri, kullanım biçimi bağlamında, menşe adının marka ile birlikte belli bir fontta, belli bir renk ve grafik tasarımı ile kullanılmasını

öngörebilir veya herhangi bir etiket tasarımı yaparak ürünler üzerinde bu etiketin kullanılmasını şart koşabilirler. Bu etiketin denetleme organı tarafından verilmesini sağlayarak, etiket uygulamasını denetlemenin takibinde bir araç olarak da değerlendirebilir veya başvurularını düzenlerken, ürünün geçtiği belirli üretim aşamaları sırasında ürüne bu aşamaları ve üretim metodunu ifade eden bazı işaretlerin konulmasını öngörebilirler. Böylece ürünün tescilde öngörülen üretim aşamalarını izlediğini kanıtlayan bir tür “kontrol listesi” oluşturmaları sağlanacaktır.

Mahreç işaretlerinin kullanımı için, ürünün sadece ilgili yörede üretilmiş olması şartı aranmaz. Mahreç işaretleri sicilde yer alan özellikleri haiz ürünleri üreten tüm üreticiler tarafından ve sicilde belirtilen kullanım biçimine uymak şartıyla serbestçe kullanılabilirler. Mahreç işaretleri ile ilgili önemli bir husus da mahreç işaretlerinin tescil edilebilirliğinde gerekli kriter olarak, ürünün yöre ile bilinirliğinin ve belirli bir ürünün mevcut olmasının yeterli olmasıdır. Dolayısıyla, ürünün hiçbir özelliği yöreden kaynaklanmıyor olsa bile sadece o yöre ile ünlü olması da ürünün o yöre adı ile mahreç işareti olarak tescil edilmesinde yeterli ölçüt olacaktır.

Avrupa Birliği ülkelerinde halen uygulanmakta olan coğrafi işaretler ve geleneksel özellikli ürünler üzerindeki amblem kullanımı ile amaçlanan, amblemi coğrafi işaretlerin ve geleneksel özellikli ürünlerin genel olarak bilinirliğinin artırılmasında bir araç olarak kullanılmaktadır. Benzer bir kullanım organik tarımda da mevcuttur. Bu amblem, tüketicinin üzerinde amblem gördüğü ürünün organik tarım ile üretildiğini dolayısıyla farklı kalite ve denetim şartlarına uygun üretildiğini anlamasını kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla, coğrafi işaretler ve geleneksel özellikli ürünler üzerinde kullanılacak olan resmi amblem ile de bu ürünlerin önemi, kalitesi, gelenekselliği, kalite farklılığı ve denetime tabi olmaları anlamında tüketici gözünde sahip oldukları farklılık imajı ve bilinirliği artırılabilir.

Amblem uygulaması esas itibarıyla paketlenen ürünler üzerinde uygun düşmektedir. Ancak, Adana Kebabı, Büryan Kebabı gibi pek çok sayıda coğrafi işaret tesciline konu ürünün genelde paketlenmiş ürünler olarak değil de lokanta benzeri işletmelerde açık olarak satışa sunulması nedeniyle amblemin ürün üzerinde kullanılması zorunlu tutulmamıştır. Madde ile, bu gibi durumlarda amblemin işletmede asılacak şekilde kullanılması seçeneği getirilmiştir.

MADDE 20- Geleneksel özellikli ürün adları ancak bu Kanunda belirtilen şartları karşılayan ürünler üzerinde kullanılır.

Bu Kanun ile, geleneksel özellikli ürün adlarının tescilli olduğunu, diğer bir deyişle ürüne ait geleneksel özelliğin koruma altına alındığının tüketici ve kullanıcılara duyurmayı amaçlayan bir amblem oluşturulması öngörülmüştür. Enstitü tarafından oluşturulacak bu amblem, üzerinde bulunduğu ürünün bu Kanun kapsamında sicile kaydedilmiş bulunan özellikleri taşıdığını değil, kanunen taşımak zorunda olduğunu belirtir.

Amblem; tescil edilmiş geleneksel özellikli ürün adını kullanım hakkına sahip kişilerce ürün veya ambalajı üzerinde kullanılır. Geleneksel özellikli ürün adları söz konusu olduğunda coğrafi işaretlerden farklı olarak, amblem kullanımı zorunludur. Amblemsiz kullanımlar ise bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

Düzenlemenin bu şekilde öngörülmesi, ürünlerin üretiminin ancak geçmişten gelen geleneksel özellikler ile yapıyor olması halinde bu Kanun çerçevesinde korunacak

olmasından kaynaklanmaktadır. Bilindiği üzere, ülkemizde baklava, gül suyu benzeri örneklerde görüldüğü üzere geleneksel özellikli ürün adları son derece yaygın olarak ve neredeyse tür adı mahiyetinde kullanılabilir. Ülkemizde pek çok ürün başkaca bir isimlendirme imkanı bulunmadığından, yani bu adlar aynı zamanda çoğu ürün için tür adı haline gelmiş olduğundan, zorunlu olarak geleneksel özellikli ürün adı ile piyasaya sürülmekte, ancak teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan yeni metotlar ya da tüketici tercihlerine göre değişim gösteren yöntemler kullanılarak üretilmektedir. Söz konusu metotlar ise ürünün sicilde gösterilen özelliklerini ortadan kaldırır mahiyet arz etmektedir. Değişen tüketici tercihlerine ve piyasa şartlarına uygun olarak üretilen bu ürünlerin tamamının yasaklanması ya da koruma altına alınması ise düşünülemez. Dolayısıyla geleneksel özellikli ürünler üzerinde amblem kullanımı sadece üzerinde bulunduğu ürünün geleneksel özelliklere uygun olarak üretil simgeleyecek bir araç olarak öngörülmüş ve kullanımı zorunlu kılınmıştır. Bu kanun hükümleri ise ancak üretici tarafından geleneksel özelliği taşıdığı iddia edilen bu ürünler için uygulanacaktır.

Amblemin ürünün niteliği gereği kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmaması durumunda ise, amblem, geleneksel özellikli ürün adını kullanım hakkına sahip kişilerce işletmede kolayca görülecek biçimde asılır.

MADDE 21- (hafta sonu..) Maddede, bu Kanun kapsamında yapılan başvurular ile ticari markaları arasındaki ilişki düzenlenmiş, meydana gelebilecek uyuşmazlıklara ilişkin istisnalar hükme bağlanmıştır.

MADDE 22- (hafta sonu..) Bu madde ile, coğrafi işaretler ve geleneksel özellikli ürün adlarının iyi niyetli kullanımına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

MADDE 23-(hafta sonu üzerinde duracağım) Coğrafi işaretlerin ve geleneksel özellikli ürün adlarının kullanımının denetimi; korumanın bir yandan ürünün gerçek üreticilerinin bu korumanın ekonomik getirisinden faydalanmasını sağlamak öte yandan da tüketicinin beklentilerinin karşılanmasını sağlamak bakımından büyük önem taşımaktadır. 555 sayılı KHK ile ürünü üreten üreticilerden bir tanesine bile başvuru hakkının tanınması ve başvuru sahibinin denetim yapacak komisyonda etkin bir rolünün bulunması, bu hakkın bir tekel hakkıymış gibi algılanmasına yol açmaktadır. Bu Kanun ile başvuru yapma hakkı tanınan üreticiler için ilgili Konsey Tüzüğündeki uygulamaya paralel bir düzenleme getirilerek bu konudaki sıkıntılardan bir kısmının aşılması hedeflenmiştir. Ancak denetim konusundaki sorun devam etmektedir. Çünkü yine ilgili Konsey Tüzüklerinde denetim için, 45011 sayılı AB standardına göre akredite olmuş, tamamıyla bağımsız ve tarafsız kuruluşlarca denetimin gerçekleştirilmesi hükmü yer almaktadır. Ülkemizde, coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adının denetimini yapabilecek, bu standarda göre akredite olmuş bir kuruluşun bulunmaması konuyla ilgili denetim sıkıntısının aşılması için engel teşkil etmektedir. Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adının denetiminin başka kanunlarla düzenlenmesinin de teknik açıdan uygun olmayacağı açıktır. Bu sebeple Kanunun bu maddesi mümkün oldukça kapsamlı düzenlenmiştir.

Denetim işini yapacak kuruluşun yeterli personel, ekipman ve gerekli diğer olanaklara sahip, tarafsız kamu kurumu veya yasal kuruluş biçimine bakılmaksızın herhangi bir özel kuruluş olması ve bu işi yapmaya muktedir olduğunun Enstitü tarafından da onaylanması gerekmektedir. Maddeden anlaşılacağı üzere denetimin, konusunda ehil kurum ve kuruluşlarca yapılması öngörülmektedir. Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen başvuru sahibi tanımlarının niteliklerine göre denetimin; özel kuruluş yahut özel

kuruluş ile işbirliği yapmak suretiyle başvuru sahibi tarafından da yapabileceği hüküm altına alınmıştır. Burada getirilen bir istisna, başvuru sahibinin konuda otorite olan bir kamu kuruluşu olması halinde denetimin başvuru sahibinin bizzat kendisi tarafından yapılabileceğidir. Bu istisnai durum için verilebilecek en açık örnek, bir tarım ürününü konu alan bir başvurunun Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yapılması ve denetim görevini de bizzat Bakanlığın kendisinin, tek başına yapabileceğidir.

Tescildeki temel amaçlardan birinin kalitenin ve aranılan özelliklerin sürekliliğini sağlamak olması nedeniyle denetimin, hem üretim aşamasında hem de depolama ve satış yerlerinde yapılması gerekmektedir. Ayrıca denetimin hem düzenli olarak hem de şikayet üzerine yapılabilir olması sistematik açıdan önemlidir. Denetim sırasında denetim organınca istenecek coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanımına ilişkin her tür bilgi ve belge bu adın kullanan kişilerce yetkili kuruluşa ibrazı zorunlu hale getirilmiştir.

Denetimin etkin bir şekilde yapıldığını kabul edebilmek için, ürün piyasasının en az dörtte birinin denetime tabi tutulmuş olması öngörülmüştür.

Denetim kuruluşunca yapılan denetimlerin raporlanarak, her iki yılda bir Enstitüye ibraz edilmesi şart koşulmuştur. Bu süre 555 sayılı KHK'da on yıldır. Birçok ürün türü için on yılın çok uzun bir süre olduğu ve bu süre zarfında denetimin gereği gibi yerine getirilememesi durumunda piyasanın kontrolünü kaybetme ihtimaline karşı sürenin azaltılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. İki yıllık sürenin makul bir süre olduğu düşünülmüştür.

Enstitüye ibraz edilen raporların, Sicil bilgilerine uygunluğu bakımından Enstitüce incelenme esasları maddede hüküm altına alınmıştır.

Maddede ayrıca, Enstitü tarafından hazırlanan amblemin haksız kullanımına ilişkin müeyyideler de düzenlenmiştir.

MADDE 24- Bu madde ile, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı sahibinin unvan, adres veya nev'inin değiştiği durumlarda bu değişikliğin Enstitü tarafından hangi koşullar altında yerine getirilebileceği düzenlenmiştir.

MADDE 25- Madde, başvuru sahibi veya vekili tarafından yapılan ve Sicile, belgelere, yazışmalara veya Resmi Gazeteye yansımış olan, başvuru sahibinin adı ve adresindeki hatalar ile ifade ya da kopyalama hatalarının ve aşık hataların düzeltilmesine ilişkin talebin, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının tescile şayan esas unsurunu, diğer bir deyişle tarifnameyle belirlenmiş olan özelliklerini değişikliğe uğratmaması koşuluyla nasıl yapılabileceğini düzenlemektedir.

MADDE 26- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı korumasına konu ürünün ayırt edici özelliğini değiştirmeden, söz konusu ürünün üretiminde yeni metodların kullanımını gerekli veya zorunlu kılabilir veya iklimlerin ya da toprak özelliklerinin değişmesi nedeniyle ürünün üretildiği coğrafi alanın yeniden belirlenmesi ihtiyacı doğabilir. Ayrıca çeşitli nedenlerle denetim organında veya denetimin tescile bağlanmış şeklinde değişiklik yapılması gündeme gelebilir veya yasal ya da başkaca nedenlerle tescile bağlanan ürün adının menşe adı mahreç işaret yahut geleneksel özellikli ürün adı olarak yeniden kategorize edilmesi gerekebilir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün

özelliklerinde meydana gelebilecek değişikliklerin tesciline ilişkin talep, başvuru veya tescil sahibi tarafından, yahut Kanunun 12 nci maddesinin (a) bendindeki koşulları taşıyan grup veya birliklerden olup da ürün tarifnamesinde yer alan özelliklerden herhangi birinin değiştirilmesinde menfaati bulunanların tamamı tarafından yapılabilir.

Birinci fıkrada belirtilen taleplerin kabul edilebilmesi için, söz konusu değişikliklerin bu Kanunda belirtilen şartları taşıyıp taşımadığının 14 üncü maddeye göre incelenmesi ve yayımlanması zorunlu bulunan hususlarda değişiklik meydana gelirse 16 ncı maddede belirtilen şekilde ve belirtilen gazetelerde yayımlanması zorunlu tutulmuştur. Söz konusu ilanı müteakip itiraz prosedürü öngörülmüş olup, itiraz için askı süresi başvuru sahiplerinin mağdur edilmemesi bakımından dört ay ile sınırlandırılmıştır.

Öte yandan ürün tarifnamesinde bu madde uyarınca meydana gelen ve kesinleşerek sicile kaydedilen değişiklikler, söz konusu ürünün üreticileri tarafından ürüne uygulanması gereken yeni özellik ve prosedürleri gerektirebileceğinden, maddenin dördüncü fıkrasında altı aylık bir geçiş süreci öngörülmüştür. Diğer bir deyişle, değişikliğin Enstitünün resmi internet sitesinde yayımlanmasından itibaren altı ay süreyle, bu değişikliklere uygun üretim yapılmamasından kaynaklanan fiiller Kanunun 32 nci maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmeyecek, ancak bu sürenin geçirilmesinden sonra yapılan değişikliklere aykırı davranışlar coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkının ihlali sayılacaktır.

MADDE 27- Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı koruması marka koruması gibi tekel hakkı sağlamamaktadır. Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adları, Sicilde belirtilen şartlara bağlı kalmak suretiyle ve yine sicilde tanımlanan coğrafi alanda ilgili ürünün üretimini yapan tüm üreticiler tarafından kullanılabilir. 555 sayılı KHK kapsamında, herhangi bir istisna olmaksızın, tek bir gerçek ya da tüzel kişi üreticiye başvuru hakkı tanınmaktadır. Korumanın, Kanunda tanımlanmış şartlara bağlı kalmak kaydıyla, sınırsız bir süre için geçerli olduğu hususu da göz önünde bulundurulacak olursa, gerçek kişinin ölümü veya tüzel kişiliğin herhangi bir sebeple sona ermesi yahut ilgili derneğin veya kuruluşun yapısında Kanunun 12 nci maddesine aykırılık oluşturabilecek herhangi bir değişikliğin meydana gelmesi ya da herhangi bir nedenle denetime ilişkin yeterliğin ortadan kalkması durumunda söz konusu tescil ve tescile bağlı yükümlülüklerin akibetinin belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, yasal bir zorunluluk neticesinde meydana gelen değişikliklerin Sicile kaydedilmesi açısından da konuyla ilgili düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur.

Meydana gelen ve talep edilen başvuru ya da tescil sahibiyle ilgili değişikliklerin bu Kanun çerçevesinde kabulü ise ancak talebin 12 nci madde şartlarını karşılaması halinde mümkün kılınmıştır.

MADDE 28- Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı koruması, denetimin usulünce yerine getirilerek tüketicinin beklentilerinin karşılanması ve ürünün gerçek üreticilerinin bu korumanın ekonomik getirisinden faydalanmasının sağlanması gibi hususlar başta olmak üzere tescil sahibine kamusal niteliği ağır basan önemli sorumluluklar yüklemektedir. Maddeye göre, tescil sahibinin söz konusu denetim sorumluluğu üstlenmesini mümkün kılan şartları ve denetime ilişkin yeterliğini zaman içerisinde kaybetmesi ya da çeşitli nedenlerle bu göreve devam etmek istememesi ancak tescilden vazgeçmesi ile mümkün olmaktadır. Bununla birlikte vazgeçmenin hüküm ifade edebilmesi için, durumun gerekçeleriyle birlikte ve yazılı olarak Enstitüye bildirilmesi ve Resmi Gazetede ilanı şart koşulmuştur.

Öte yandan, kamusal niteliği öne çıkan coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adı korumasında, söz konusu kültürel değerlerin sürekliliğini sağlamak amacıyla bu görevi üstlenmek isteyen ve 12 nci maddede ifade edilen şartları karşılayan üreticilere sorumluluğu devralma hakkı tanınmıştır. Devir talebi vazgeçmenin Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren 6 aylık bir süre içerisinde yapılabilecektir. Hak sahipleri ve tüketicinin muhtemel mağduriyetini önlemek amacıyla, devir talebinin yapılabileceği bu altı aylık süre dolmadan vazgeçme talebinin hüküm ifade etmeyeceği de maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ile kurala bağlanmıştır.

Altı aylık askı süresi içerisinde devir talebinin yapılmış olması halinde, devir talebi 27 nci madde hükümlerince incelenerek karara bağlanacaktır.

Konuya ilişkin bir talebin olmaması durumu ise, denetime ilişkin sorumluluğun, diğer bir deyişle etkin koruma prosedürünün artık yerine getirilemeyecek olması nedeniyle Sicil kaydının silinmesini sonucunu doğuracak şekilde düzenlenmiştir. Bu durumda vazgeçme Sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm ifade edecektir.

Maddenin son fıkrasının ile, haklı nedenlerin bulunmaması halinde, tescilden doğan hak ve sorumluluklarından vazgeçenlerin, kendilerini bu nedenle dava etmiş olan diğer hak sahiplerinin vazgeçmeden kaynaklanan zararlarından sorumlu olacağı kurala bağlanmıştır.

MADDE 29- Madde ile, tescilli coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının hangi hallerde mahkemece hükümsüz karar verilebileceği ve hükümsüzlük davasının kime karşı açılacağı hususları düzenlenmiştir.

Maddeye göre tescilli coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının hükümsüzlüğü veya aynı anlama gelmek üzere iptali ancak tescilin; Kanununun 2, 6, 7 ve 13 üncü maddelerinde belirtilen tanım, kapsam ve şartlardan birine sahip olmadığına kanıtlanmış olması; 12 nci maddeye göre gerçekte başvuru hakkına sahip olmayan kişi veya kişiler adına yapıldığının kanıtlanması ve 23 üncü maddede belirtilen denetim işlemlerinin etkili biçimde yerine getirilmediği kanıtlanmış olması hallerinde davanın açıldığı anda Sicilde tescil belgesi sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır.

(Bu bölümde “denetim işlemlerinin etkili bir biçimde yerine getirilmemesi” ifadesi açılacak.)

Madde 30- Madde ile Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarının hükümsüzlüğü davasının kimler tarafından ve kimlere karşı açılacağı düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada, dava zamanaşımı sürelerine yer verilmiş, 29 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde belirtilen nedenlerin varlığı halinde, bu nedenlerin öğrenilmesinden itibaren beş yıllık ve herhalükarda coğrafi işaretin veya geleneksel özellikli ürün adının tescil edildiğinin Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren on yıllık zamanaşımı süresinin olduğu ve aynı maddenin (b) bendindeki halde ise hükümsüzlük davasının süreye tabi olmaksızın her zaman açılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 31- Madde ile hükümsüzlük kararının hukuki sonuçları düzenlenmiştir. (kasten ağır ihmal?)

MADDE 32- Bu maddenin amacı, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibinin yetkisinde olan coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını kullanma hakkına, başkaları tarafından tecavüz edilmesini engellemektir. Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz oluşturan davranışlar maddenin birinci fıkrasında tahdidi olarak sayılmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde, haksız kullanımlar; 1) tescil kapsamındaki ürünlerin aynı olan ürünlerle ilgili haksız kullanımlar, 2) tescil kapsamındaki ürünlerin benzeri ürünlerle ilgili haksız kullanımlar olmak üzere ikiye ayrılmış; tescil kapsamındaki ürünlerin aynı olan ürünlerle ilgili olarak tescilli ürün adının aynı olan bir adın kullanılması; benzeri olan ürünlerle ilgili olarak ise tescilli ürün adının aynı veya çağrışım yapabilecek şekilde benzerinin kullanımı coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz sayılmıştır. Maddedeki haksız kullanımdan maksat, ürün tarifnamesinde belirtilen özellikleri taşımayan bir ürün için tescilli adın kullanılması halidir.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde, ürünün gerçek menşeyini/niteliğini belirten açıklamaların, ürüne iliştilen “sitalinde” “tarzında” “tipinde” “türünde” yöntemiyle” “orada üretildiği biçimde” gibi açıklama ve terimlerin, ürünle ilgili haksız veya kötü amaçlı kullanımın yahut taklit eyleminin, ürün adının çağrışım yapabilecek şekilde benzerinin veya tercümesinin kullanılmasının hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmayacağı kurala bağlanmıştır. Diğer bir deyişle, ürüne iliştilen bu tür açıklama veya terimler, işlenen fiilin tecavüz sayılmamasını sağlamamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının © bendinde, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşeyine ilişkin olarak, bu bentte sayılan yollarla, doğrudan doğruya tescil edilen bu özelliklere aykırı veya bu özelliklerde yanlış anlamaya yol açabilecek açıklama ve belirtilerin de coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında, başvuru sahiplerinin coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescil başvurusu bu Kanunun 16 ncı maddesine göre yayımlanmasından itibaren coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adına yönelik bu maddede sayılan ihlallerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkili oldukları; hakkın ihlal edildiğinin bu Kanun hükümleri uyarınca coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adlarını kullanma hakkına sahip olanlarca tespiti halinde ise, tecavüzün öncelikle bu kişilerce başvuru sahibine bildirilmesi suretiyle gereken davanın açılmasının sağlanabileceği; coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı kullanma hakkına sahip kişi veya kişilerin ise ancak başvuru sahibinin bu talebi kabul etmemesi veya bildirim aldığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması halinde dava açabilecekleri hususları kurala bağlanmıştır.

Öte yandan ihlal eden, başvurudan veya kapsamından ihtarname ile haberdar edilmiş ise, başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. İhlal edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümlenirse, yayımdan önce de ihlalin varlığı kabul edilir.

İhlale konu ürün adının tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmuş olması, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmaz. Ancak tescille ilgili kayıt ve işaretler kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

MADDE 33- Maddede, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz eden kişinin nasıl cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Düzenleme yapılırken Türk Ceza Kanununun ve Ceza Muhakemesi Kanununun düzenlemeleri ile uyum sağlamaya özel bir itina gösterilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasına göre, Başkasına ait coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz nedeniyle cezalandırılanlar iki ana kategoriye ayrılmıştır: a) Mal veya hizmet üretenler, 2) Satış, satışı arz, depolama ve gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutma, taşıma ve ticari amaçla elde bulundurma eylemlerini gerçekleştirenler. Kural olarak her iki kategoridekiler de aynı şekilde cezalandırılmıştır. Ancak ikinci kategoride yer alanların, mal veya hizmeti nereden temin ettiğini bildirmek suretiyle üretenlerin ortaya çıkarılmasını sağlaması durumunda, hakimin takdirine bağlı olarak haklarında cezanın yarısına kadar indirimine gidilebileceği düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, bir eşya veya ambalajı üzerine konulmuş yahut işletmeye asılmış coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı koruması olduğunu belirten bir işareti, yetkisiz bir şekilde kaldıran kişilere hâkim duruma göre bir yıla kadar hapis veya ikibin günden dört bin güne kadar adli para cezası verebilir. Hâkim bu cezaların ikisine birden hükmedemez.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre, tescilli bir coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibi olmadığı halde bu anlama gelecek ifadeleri kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda sayılan suçların, bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi durumunda, eylemi işleyen cezalandırılmasından başka ayrıca tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenir. Tüzel kişiler bakımından anılan tedbirlere başvurulabilmesi için suçun, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi zorunludur.

Maddenin beşinci fıkrasına göre, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda sayılan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır. Dava zamanaşımı süresinde fiil ve failden haberdar olma tarihinden itibaren altı ay içinde şikayet yapılmalıdır.

Maddenin altıncı fıkrasına göre, müşteki, orijinal ürünü şikayet esnasında ibraz etmelidir. Ancak gayrimenkul veya hizmet gibi temin edilmesi fiilen mümkün olmayanların görüntü veya fotoğrafı ibraz edilir. Cumhuriyet Savcısı, arama kararında bilirkişi görevlendirmeli ve bilirkişi arama esnasında somut olaya bağlı olarak görüntü veya fotoğraf çekimi yapılmalıdır. Böylece uygulamada haksız yere yapılan şikâyetler üzerine arama ve toplatmaların önüne geçilmek istenmiştir.

Maddenin yedinci fıkrasında, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz suçları nedeniyle yapılan yargılamalarda Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanununda öngörülen uzlaşma yönteminin uygulanması, Savcılık tarafından gerekli işlemler yapılmış olmak koşuluyla, iddianamenin kabulünden sonra bir zorunluluk olmaktan çıkarılmıştır. Böylece marka davalarının uzaması ve ihtisas mahkemelerindeki tıkanıklığın önüne geçilmek istenmiştir.

Maddenin sekizinci fıkrasında, kimlerin şikayet hakkına sahip olduğu düzenlendikten sonra, genel hükümlerden farklı olarak hüküm kesinleştikten sonra da şikâyetten vazgeçilebileceği düzenlenmiştir. Bu durumda hüküm, bütün cezai sonuçları ile ortadan kalkar. Ancak vazgeçme halinde müdahil, sanık veya hükümlü, yargılama giderlerinden müteselsilen sorumludur.

MADDE 34- Madde ile, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakları tecavüze uğrayan hak sahibi kişilerin açacakları davalarda, mahkemenen talep edebilecekleri hususlar düzenlenmiştir.

MADDE 35- Madde ile coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz halinde marka sahibinin uğradığı zararın sadece fiili kaybın değeri ile sınırlı olmaması, tecavüz nedeniyle yoksun kalınan kazancı da kapsamı amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında yoksun kalınan kazancın değerlendirme usulleri tahdidi olarak sayılmış olup bu usullerden birinin davacı tarafından seçilmesi gerekmektedir.

MADDE 36- Maddede, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz eden kişinin, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adını kötü ve uygun olmayan bir şekilde kullanarak itibarına zarar vermesi durumunda, hak sahibinin ayrıca tazminat talep edebileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 37- Maddede, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı tecavüze uğrayan hak sahibinin, zararının belirlenebilmesi için coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adının kullanılması ile ilgili her türlü belgenin verilmesini tazminat yükümlüsünden isteyebileceği düzenlenmiştir.

MADDE 38- Madde ile asıl olarak coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkı sahibinin bu hakkına tecavüz eden tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri kişisel ihtiyacı ölçüsünde elinde bulunduran veya kullanan kişilere karşı bu Kanunun bu bölümünde yer alan davaların açılmayacağı belirtilmiştir.

MADDE 39- Madde, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı haklarına tecavüz nedeniyle açılan özel hukuk davalarında zamanaşımı süresini belirtmek amacıyla düzenlenmiştir.

Maddede, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüzden doğan özel hukuka ilişkin taleplerde, Borçlar Kanununun 60 ıncı maddesinde düzenlenen 1 ve 10 yıllık haksız fiil zamanaşımı süresinin uygulanacağı düzenlenmiştir. Ancak, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüzün durdurulması davalarında, tecavüz devam ettiği için zamanaşımı süresi işlemeyecektir.

MADDE 40- Madde Kanunda öngörülen davalarda, açılan davanın mahiyetine bağlı olarak görevli mahkemelerin tespiti amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 41- Maddede, dava sonucunda haklı çıkan tarafın, haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir.

İkinci fıkrada ise, ilanın şekli ve kapsamının kararda tespit edileceği ve mahkeme kararının ilan edilmesine ilişkin talebin kararın kesinleşmesinden sonraki üç ay içinde yapılabileceği belirtilmiştir.

MADDE 42- Maddede, üçüncü kişilerce açılacak menfi tespit davasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Üçüncü kişilerin tecavüzün mevcut olmadığı konusunda dava açabileceği, ancak söz konusu üçüncü kişiye karşı bir tecavüz davası açılmış ise, böyle bir davanın açılmayacağı vurgulanmıştır. Ancak bu maddede söz konusu olan menfi tespit davası markanın hükümsüzlüğü davasıyla birlikte açılabilir.

MADDE 43- Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı tescilinden doğan hakları ileri sürmeye yetkili olan kişilerin, bu haklara tecavüz sayılabilecek olaylara ilişkin delillerin tespitini ve muhafazasını mahkemeden isteyebileceği maddede düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasındaki düzenleme ile 2004/48/EC sayılı Direktifin 7 nci maddesine uyum amaçlanmıştır.

MADDE 44 – Maddede Coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüzü ileri sürmeye yetkili kişilerin, Dünya Ticaret Örgütü Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması'nın (TRIPS) 50 nci maddesindeki düzenlemeye uygun olarak kendilerinden makul olarak temini beklenebilecek nitelikteki, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı hakkına tecavüz edecek şekilde markanın kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını gösteren delilleri sunmaları şartıyla dava sonucunda verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilecekleri düzenlenmiştir.

MADDE 45- Maddede, ihtiyati tedbirin kararının, davada verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olması aranmış, özellikle ibaresi kullanılmak suretiyle beş bent halinde sayılan tedbirlerin sınırlı sayıda olmadığı belirtilmiştir.

MADDE 46- Madde, tespit talepleri ve ihtiyati tedbirlerle ilgili olarak Bu Kanunda kurula bağlanmayan hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 47- Coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adlarına etkin bir koruma sağlamak amacıyla konulan bu madde ile hak sahibinin hakkına tecavüz oluşturan ürünlerin ve bunların imalinde kullanılan vasıtaların transit dahil gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması halinde bu ürünlere ve vasıtalara gümrüklerde, serbest liman ve bölgelerde el koyma ile ilgili hususlarda gümrük mevzuatı hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

MADDE 48- Madde vekillerle ilgili düzenlemeler içermektedir. Madde hazırlanırken Türk Patent ve Marka Vekilleri Kanunu Tasarısı hükümleri ve uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınmıştır. Maddenin birinci fıkrasında, Enstitü nezdinde coğrafi işaret ve geleneksel özellikli ürün adları ile ilgili konularda işlem yetkisi olan kişiler belirlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, ikametgahı yurt dışında olan kişilerin, ancak marka vekilleri vasıtasıyla temsil edilebilecekleri düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, vekil tayin edildikten sonra, tüm işlemlerin vekil vasıtasıyla yapılabileceği ve vekile yapılan tebligatın asile yapılmış sayılacağı hükmü düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise Enstitü nezdinde vekillik yapma yetkisi olmayan kişilerin işlem yapması halinde izlenecek prosedür belirlenmiştir.

MADDE 49- Maddede Enstitü nezdinde yürütülecek işlemlerin vekil vasıtasıyla yürütülecek olması halinde Enstitüye sunulacak olan vekaletname ile ilgili hususlar düzenlenmiştir

MADDE 50- Madde, bu Kanun ile öngörülen ve Tebliğde belirlenen, coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adı başvurusu ve başvuru ile ilgili diğer ücretler ile itirazlara ilişkin ücretlerin kimler tarafından ödeneceğini; söz konusu ücretlerin ödenmemesinin hukuki sonuçlarını ve bu Kanun hükümlerine uygun olarak veya süresi içinde yapılmadığı gerekçesiyle Enstitü tarafından geri çevrilen ve sonuçlandırılmayan taleplere ilişkin ücretlerin ilgililerine iadesine ilişkin hususları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 51- Madde, Bu Kanun hükümleri uyarınca Enstitü tarafından yapılacak bildirimlerin şekil ve esaslarının belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere, 11/2/1959 tarih ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun “Kanunun şumulu” başlıklı 1 inci maddesinde hangi kurum ve kuruluşların Tebligat Kanunu kapsamında oldukları tek tek sayılmış ve “ Kazai merciler, genel ve katma bütçeli daireler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak bircümle tebligat bu Kanun hükümleri dairesinde "Posta ve Telgraf Teşkilâtı Genel Müdürlüğü" veya memur vasıtasıyla yapılır” denilmek suretiyle özerk bütçeli bir kuruluş olarak Türk Patent Enstitüsü kanun kapsamı dışında bırakılmıştır.

Madde, Tebligat Kanununa tabi bulunmayan bir kamu kuruluşu olarak Enstitü tarafından Enstitü nezdinde işlem yapan kişilere yapılacak olan resmi bildirimlerin hukuki etkililiklerinin kanunen teminat altına alınması ve söz konusu bildirimlerin şekline ve esasına dair kuralların belirlenmesi, bu konudaki yasal boşluğun ortadan kaldırılması amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 52- Madde, bu Kanun uyarınca başvuru sahipleri veya vekilleri tarafından yapılması öngörülen, belirli bir süreye bağlanmış olup süresi içinde yapılmaması halinde başvurunun yahut bildirim konu talebin hiç yapılmamış sayılmasına neden olan ve Enstitüye hitaben düzenlenen bildirimlerde posta hizmetlerinden kaynaklanan bir gecikme olması halinde, bildirim Enstitüce hangi şartlarda yapılmış kabul edileceğini hükme bağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 53- Madde, bu Kanunda belirtilen herhangi bir işlemle ilgili sınırlayıcı sürelerin hesaplanmasına ilişkin ölçütlerin belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 54- Madde, bu Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlüğü ve dolayısıyla uygulaması sona eren mevzuatın belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

MADDE 55- Madde ile, Bu Kanunun uygulanma şeklini gösterir Yönetmeliğin yürürlüğe gireceği tarih ve yeni yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliğin uygulanma şeklinin ne olacağı belirlenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde ile, kullanım ve denetimle ilgili hususlar ile 7 nci madde hükmü gereğince koruma kapsamı dışında kalan başvurular dışarıda bırakılmak kaydıyla, Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işlem gören coğrafi işaret tescil başvurularına, her iki mevzuattan hangi hüküm lehe ise, başvuruya o hükmün uygulanacağı husus kurala bağlanmıştır. Maddeye göre, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Enstitü tarafından tescil edilmiş ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işlem görmekte olan coğrafi işaretlerin kullanım ve denetimine ilişkin hususlarda bu Kanun hükümleri uygulanır.

Ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Enstitü tarafından tescil edilmiş olup da kullanım ve denetim usulleri bakımından bu Kanunun öngördüğü şartları karşılamayan ve Enstitüce kendilerine yazılı bildirim yapılmasından itibaren 2 yıl içerisinde üzerinde gerekli değişiklikler yapılmayan coğrafi işaret tescillerin hükümsüz olacağı kararlaştırılmıştır.

MADDE 56- Madde ile, Kanunun yürürlüğe gireceği tarih belirlenmiştir.

MADDE 57- Maddede, bu Kanunun hükümlerinin Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceği belirtilmiştir.